

Täysistunto

Torstai 19.9.2024 klo 16.01—20.56

6. Turkistarhaus historiaan — Oikeudenmukainen siirtymä turkistarhattomaan Suomeen Kansalaisaloite KAA 5/2024 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään yksi tunti. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Edustaja Elo, olkaa hyvä.

Keskustelu

17.11 **Tiina Elo vihr:** Arvoisa puhemies! Turkistarhaus on julma ja kannattamaton ala, joka on vääjäämättä tullut tiensä päähän. Sen jatkamiselle ei yksinkertaisesti ole kestäviä perusteita. Tämän myöntäminen ja alan hallittu alasajo on myös turkistarhaajien etu. Haluan kiittää kansalaisaloitteen alullepanijoita, allekirjoittajia ja kaikkia teitä, jotka olette vuosikausia tehneet tinkimättömästi työtä turkistarhauksen siirtämiseksi historiaan, koska sinne se viimein kuuluu myös Suomessa.

Tämä kansalaisaloite on tärkeä ennen kaikkea siksi, että turkistarhaus on julmaa ja tuottaa eläimille turhaa kärsimystä. Suomalaisilla turkistarhoilla kasvaa vuosittain noin 1,3 miljoonaa eläintä, joiden elämä on lyhyt ja tuskallinen. Turkiseläimillä on omat lajityypilliset tarpeensa siinä, missä niiden villeillä lajitovereillakin. Niillä on tarve saalistaa, tutkia ympäristöä ja muodostaa sosiaalisia suhteita. Ketulle on tärkeää päästä kaivamaan maata, minkeille mahdollisuus uida. Näiden lajityypillisten tarpeiden toteuttaminen ei ole millään tavalla mahdollista ahtaassa verkkopohjaisessa häkissä.

Turkiseläimet kärsivät monenlaisista käytöshäiriöistä ja sairauksista. Silmätulehdukset, ienongelmat ja haavat ovat arkipäivää tarhoilla. Eläimet saattavat toistaa pakonomaisesti samaa liikerataa ja kärsivät pelkotiloista ja apatiasta. Ne voivat alkaa purra itseään tai jopa syödä häkkitoverinsa. Naalit, ketut ja supikoirat tapetaan sähkövirralla, joka johdetaan suusta peräaukkoon. Minkit tapetaan tukehduttamalla ne hiilidioksidia tai hiilimonoksidia sisältävässä kontissa. Tällaista on elämä turkistarhalla Suomessa vuonna 2024.

Arvoisa puhemies! Turkistarhaus on eettisesti kestämaton ja taloudellisesti kannattamaton elinkeino. Luvut puhuvat puolestaan: Ala työllistää vain vähän ihmisiä. Suomessa on jäljellä turkistarhoja hieman yli 400. Tarhojen määrä on pudonnut noin kymmenessä vuodessa alle puoleen. Turkisalan kokonaistyöllistyvyys oli viime vuonna enää 1 420 henkilötyövuotta. Luku on puolittunut vain viidessä vuodessa. Turkistarhaus työllisti pääasiassa enää noin 200 yrittäjää. Alalla ei ole tulevaisuudennäkymiä. Kuluttajat eivät tuotteita

Pöytäkirjan asiakohta PTK 88/2024 vp

halua, eivätkä Suomen suurimmat pankit myönnä enää turkisalalle lainaa liiketoiminnan heikon kannattavuuden vuoksi.

Turkistarhaus aiheuttaa myös kustannuksia veronmaksajille: Alalle maksettiin koronaukua liki 33 miljoonaa euroa, minkä lisäksi tarhaajille myönnettiin yli 50 miljoonaa euroa korvauksia lintuinfluenssan vuoksi lopetetuista turkiseläimistä, vaikka lainsäädäntö edellytti jo tuolloin turkistarhaajia huolehtimaan haittaeläinten torjunnasta — siis 50 miljoonaa euroa. [Mauri Peltokangas: Ei saanut lokkeja lopettaa!] On mahdollista, että veronmaksajat joutuvat kustantamaan turkistarhaajille myös tulevana vuosina kymmenien miljoonien eurojen korvauksia lintuinfluenssan vuoksi. Tässä tilanteessa edes tämän ajattelisi herättävän Orpon hallituksen. Rahat kannattaisi käyttää alan hallittuun alasajoon sen sijaan, että sitä yritetään väkisin pitää hengissä.

On vaikea ymmärtää, että turkistarhaus voi vielä tänä päivänä ylittää jatkua elinkeinona. Turkistarhaus tulee väijäämättä jäämään historiaan, eikä ole reilua tarhaajiakaan kohtaan tekohengittää kannattamatonta alaa. Turkistarhaus historiaan -kansalaisaloite tarjoaa vastuullisen reitin eteenpäin. Se ehdottaa, että Suomeen laaditaan kansallinen suunnitelma turkistalouden lakkauttamiseksi kohtuullisella siirtymäajalla ja että alan harjoittamisesta luopuville tarhaajille luodaan luopumistukijärjestelmä.

Arvoisa puhemies! Turkistarhaus muodostaa vakavan pandemiariskin ja on näin uhka myös ihmisen terveydelle. Turkistarhojen ahtaus muodostaa suotuisat olosuhteet virusten leviämiseksi myös eläimistä ihmisiin. Tuoreen ruotsalaistutkimuksen mukaan turkiseläimissä on paljon korkean riskin viruksia. Näitä viruksia löydettiin etenkin minkeiltä, mutta myös ketuilta ja naaleilta, siis juuri niiltä lajeilta, joita Suomessa pääasiassa kasvatetaan turkistarhattavaksi.

Arvoisa puhemies! Kansalaisista yli neljä viidesosaa vastustaa turkistarhausta nyky-muodossaan. Turkistarhaus historiaan -kansalaisaloite keräsi eduskuntakäsittelyyn vaadittavat 50 000 nimeä vain yhden päivän aikana ja yhteensä yli 100 000 allekirjoitusta. Turkiseläinten julman kohtelun lopettamiselle on kansalaisten vahva tuki. Nyt on aika vetää asiasta samat johtopäätökset kuin valtaosa Euroopan maista on jo tehnyt. Ruotsissakin turkisalaa ajetaan alas, ja maan viimeiset yhdeksän minkkitarhaa lopettavat toimintansa todennäköisesti vielä tänä vuonna. Jo 21 Euroopan maata on kieltänyt turkistarhauksen. EU:ssa pohditaan EU:n laajuista turkistarhauksen kieltä.

Emmehän halua jäädä tässä asiassa historian väärälle puolelle? Todella toivon, että kansalaisaloite saa arvoisensa käsittelyn eduskunnassa ja että tämän salin enemmistö on valmis siirtämään turkistarhauksen viimein historiaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Otamme ensin kahdeksan ennalta varattua listapuheenvuoroa ja katsomme sitten, onko tarvetta debattiin. — Edustaja Pitko, olkaa hyvä.

17.17 Jenni Pitko vihr: Arvoisa puhemies! Onko oikein julkisilla varoilla rahoittaa toimintaa, joka aiheuttaa valtavaa kärsimystä, aiheuttaa merkittävän riskin terveydelle, on kannattamatonta ja jonka tarkoitus on tuottaa luksustuotteita, jotka eivät ole lainkaan välttämättömiä? Jos tällainen kysymys esitetään yleistasolla, vastaus tässäkin salissa olisi ilman muuta ”ei”. Jostain syystä kuitenkin, kun kyse on turkistarhauksesta, nämä periaatteet eivät päde, vaan vuodesta toiseen tämä julma ja turha ala saa jatkaa ja on nyt päässyt jopa Petteri Orpon hallituksen, joka säästää kuulemma kaikesta, erityissuojelukseen ja saa jopa uusia julkisia tukieuroja.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 88/2024 vp

Käsitlemme tänään kansalaisaloitetta, joka tähtää turkistarhauksen kieltämiseen ja hallittuun alasajoon. Kiitokset aloitteen tekijöille ja allekirjoittajille tästä eläinten ja myös kansanterveyden puolustamisesta. On aika katsoa tosiasioita sellaisina kuin ne ovat. Suurin osa suomalaisista ei kannata turkistarhausta. Kyselyiden mukaan säännönmukaisesti enemmistö, usein myös hyvin selvä enemmistö kannattaa turkistarhauksen lakkauttamista nykyisessä muodossaan. Turkisalalla ei mene millään mittarilla hyvin. Turkiksille ei ole enää ostajia samoin kuin ennen. Merkittävä osa maailman vaatevalmistajista ja muotitaloista on yksiselitteisesti kieltäytynyt käyttämästä turkiksia tuotteissaan niiden epäeettisyyteen vedoten.

Arvoisa puhemies! Turkistarhaus aiheuttaa suurta kärsimystä tarhoissa kasvatettaville eläimille. Ne eläimet ovat tuntevia yksilöitä. Eläimiä pidetään pienempien tiloissa ja olosuhteissa, jotka altistavat ne vammoille ja sairauksille. Eläimet eivät voi toteuttaa lajityypillistä käyttäytymistään eli tapaa, jolla niiden kuuluisi niiden luonteen ja perimän mukaisesti elää. Ne eivät voi liikkua, ne eivät voi tutkia ympäristöään, ne eivät voi saalistaa, ne eivät voi leikkiä, ne eivät voi pariutua. Tilanne, jolle eläimet altistetaan, aiheuttaa niille myös suurta stressiä, elämän mittaista stressiä, mikä puolestaan altistaa ne käyttäytymisen häiriöille, kuten itsensä satuttamiselle ja aggressioille.

Arvoisa puhemies! Viime aikoina olemme saaneet koko ajan lisää tietoa turkistarhauksen terveysriskeistä. Siitä tuli käsin kosketeltavaa, kun koronapandemian levitessä Tanskassa minkkitarhassa kehittyi uusi koronavirusmutaatio, joka uhkasi koronarokotteiden toimivuutta. Tiedämme, että eläintuotanto ja etenkin tehoeläintuotanto on alusta, jossa zoonooseja eli ihmisestä eläimeen siirtyviä tartuntatauteja kehittyi. Turkistarhat tarjoavat alustan, jossa eläimet ovat tiiviisti häkeissä, joissa taudinaiheuttajat pääsevät leviämään eläimestä toiseen helposti.

Suomessa huolen aiheutti viime vuonna lintuinfluenssan kehittyminen epidemiaksi ja jopa uhka kehittyä pandemiaksi suomalaisilla turkistarhoilla. Suomessa terveysviranomaiset ja tutkijat ovatkin toistuvasti nostaneet esiin huolensa siitä, millaisen riskin suomalaiset turkistarhat aiheuttavat. [Mauri Peltokangas: Ei turkistarhat vaan lokit!] Lintuinfluenssariskiä vähentämään on tehty toimenpiteitä, mutta ne eivät ole olleet riittäviä. Viimeistään tässä tilanteessa olisi ollut hyvä lopettaa turkistarhaus Suomessa, mutta mitä teki hallitus? Toi turkistarhat uuden investointituen piiriin ja korvasi lintuinfluenssan aiheuttamat kustannukset avokäsisemmin kuin mitä samalla määrällä eläimiä olisi markkinoilla saanut turkikset myymällä.

Arvoisa puhemies! Nyt on aika katsoa totuutta silmiin. Ei ole enää kysymys siitä, loppuuko turkistarhaus Suomesta, vaan siitä, milloin se loppuu. Pankit kieltäytyvät jo antamasta lainoja turkisalalle, sillä ala on liian riskialtis heikkojen tulevaisuusnäkökymien vuoksi. Tekohengitys, jota nykyinen hallitus nyt tekee, pitkittää tilannetta mutta ei tuo siihen pysyvää muutosta. Siksi reiluinta sekä näiden ihmisten kannalta että eläimiä kohtaan on ryhtyä hallittuun alasajoon mahdollisimman pian. Mikäli alasajoa ei tehdä hallitusti, se tapahtuu lähitulevaisuudessa hallitsemattomasti. On paljon oikeudenmukaisempaa tarjota turkisalalla toimiville polku toisiin elinkeinoihin, joilla on tulevaisuus.

Kannatan tämän kansalaisaloitteen hyväksymistä ja toivon, että tämä eduskunta voisi tehdä sen historiallisen päätöksen seurata lähes kaikkia muita Euroopan maita, ottaa eläinten kärsimys vihdoin vakavasti, toimia kansalaisten tahdon mukaisesti ja lopettaa julma turkistarhaus Suomessa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 88/2024 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Krista Mikkonen, olkaa hyvä.

17.22 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa puhemies! ”Minä riipun sinun olkapäilläsi tapettuna. Minä pelkään kun lähestyt pihdit kädessä. Minä istun ja odotan sinun häkissäsi. Minä palelen. Minulla on ahdasta. Minuun koskee.” Näin kirjoitti runoilija Eeva Kilpi jo vuonna 1987 kirjassaan *Animalia*.

Turkistarhaus on aikansa elänyt elinkeino. Se ei ole eettistä, kestävää eikä taloudellisesti kannattavaa. Haluan kiittää tämän kansalaisaloitteen tekijöitä. Aloitteella on vahva kansalaisten tuki, mistä kertoo vaadittavan 50 000:n nimen kertyminen yhdessä päivässä.

Turkistarhauksesta on keskusteltu eduskunnassa jo vuosikymmenien ajan. On tehty kirjallisia kysymyksiä, lakialoitteita ja toimenpideoitteen turkistarhauksen kieltämiseksi. Myös kymmenen vuotta sitten tässä salissa käsiteltiin kansalaisaloitetta turkistarhan lopettamiseksi. Myös EU-tasolla on jätetty kansalaisaloite turkistarhauksen kieltämisestä, sillä aika on ajanut turkistarhauksen ohi. Ymmärrämme, että eläimetkin ovat tuntevia olentoja, jotka kärsivät ollessaan tungettuna ahtaisiin häkkeihin. Muoti on muuttunut, emmekä tarvitse enää turkkeja pysyäksemme lämpimänä talvella. Kuvat turkistarhoilta hätkähdyttävät aina, eikä niitä tee mieli katsoa. Se kertoo siitä, että näemme tällaisen eläinten kaltoin kohtelun epäeettisenä ja yksinkertaisesti vääränä.

Turkisalan merkitys Suomen kansantaloudelle on pieni. Sen osuus kansantaloudesta ja viennistä on pienentynyt vuosi vuodelta. Turkisnahkojen nettoviennin arvo oli vuonna 2022 vain 0,04 prosenttia Suomen tavaraviennin kokonaistuloista. Turkistarhaus on ollut viime vuosina yksi huonoiten kannattavista toimialoista. Yli 60 prosenttia alan yrityksistä teki tappiota toissa vuonna. Ala on ollut jo pitkään laskusuuntainen. Nykyään turkistarhat syövät kansalaisten verorahoja, kun tarhoille joudutaan jakamaan avustuksia. [Mauri Pelton kangas: No no!]

Arvoisa puhemies! On vain ajan kysymys, milloin elinkeino loppuu. Sille ei ole eettisiä eikä taloudellisia perusteita. Ei ole reilua turkistarhaajia kohtaan uskotella, että ala on elinvoimainen ja sillä olisi tulevaisuudennäkymiä. Suomessa on tällä hetkellä noin neljäsataa turkistarhaa. Turkistarhaus on pääasiallinen elannon lähde enää vain noin kahdellesadalle yrittäjälle vuonna 22. Alan harjoittamisesta luopuville tarhaajille tarvitaan kunnollinen luopumistukijärjestelmä. Turkistarhaajia pitää auttaa siirtymään muihin elinkeinoihin tai eläköitymään, ja heille pitää tarjota korvausta elinkeinosta luopumiseksi. Näillä toimilla varmistetaan, että kukaan ei putoa tyhjän päälle.

Turkistarhaus on kielletty jo suurimmassa osassa Euroopan maita. Maa kerrallaan on kääntynyt kieltämään turkistarhauksen, asettanut siirtymäaikoja tai määrännyt eläinten elinsuhteiden merkittävää parantamista niin että turkistarhaus on loppunut. Viimeisimpänä Ruotsi on päättänyt luopua turkistarhauksesta. Ruotsin jäljellä olevat yhdeksän turkistarhaa suljetaan todennäköisesti tämän vuoden aikana valtiontukiohjelman avulla. Ruotsissa eläinoikeusjärjestö julkaisi vuonna 2021 raportin, jossa esiteltiin samanlaisia tukitoimia, joita maan hallitus nyt toteuttaa. Suomessa *Animalia* on myös julkaissut turkistarhauksen exit-raportin, jossa esitellään ratkaisuja muista maista ja vaihtoehtoisia luopumistukimalleja. Ruotsin, kuten monien muidenkin maiden, esimerkki osoittaa, että muutos on mahdollinen. Siksi myös Suomessa on nyt vihdoinkin aika aloittaa luopumisstrategian valmistelu, jotta pääsemme eroon turkistarhauksesta ja teemme sen reilusti myös tarhaajien näkökulmasta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 88/2024 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hopsu, olkaa hyvä.

17.27 Inka Hopsu vihr: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin kiitos kansalaisaloitteen tekijöille ja myös aktiiviselle kansalaisyhteiskunnalle, joka tätä aihetta on jaksanut kerta toisensa jälkeen nostaa. 83 prosenttia suomalaisista vastustaa turkistarhausta nykyisellään, ja tämä vastustus kasvaa vuosi vuodelta. Suomalaisten enemmistön mielestä tarhaus pitää lopettaa tai sitten vaihtoehtoisesti tarjota eläimille mahdollisuus lajityypilliseen käyttäytymiseen, siis mahdollisuus leikkiä, liikkua, uida, metsästää — ei aivan edullinen mahdollisuus tuottajille, kun ala on tappiollinen jo tällä hetkellä. Vain 13 prosenttia suomalaisista sallisi tarhauksen nykyisellään.

Turkistarhauksen kieltäminen on ollut myös vihreiden pitkäaikainen tavoite. Olemme tehneet töitä kiellon puolesta, ja senkin vuoksi tervahdin ilolla kansalaisaloitetta. Hallitusohjelmien teossa tuntuu aina löytyvän joku puolue, joka katsoo asiakseen neuvotella turkistarhauksen säilyttämisen ja tukien puolesta ja sitoo näin hallituksen käsiä. Siksi onkin tärkeää mitata eduskunnan näkemys kansalaisaloitteen käsittelyssä. Kymmenien miljoonien tukisummat turkistarhauksen ylläpitoon olisi mahdollista ohjata siirtymävaiheen tukeen, joten budjettihaastekaankin tämän kysymyksen ei pitäisi hallitukselle ja hallituspuolueiden kansanedustajille olla.

Luulisi koronapandemian ja viime kevään lintuinfluenssaepidemian jälkeen olevan selvää, että turkistarhaus on tullut tiensä päähän. Turkistarhaus on arvioitu terveystorjunnaksi juuri zoonoosien eli ihmisten ja eläinten välillä ristiin tarttuvien tautien vuoksi. Turkiseläinten kasvatusympäristö luo otolliset olosuhteet zoonoosien kehittymiselle. Lihansyöjinä turkiseläinten rehu sisältää runsaasti eläimistä saatavia raaka-aineita, joissa voi olla zoonoottisia taudinaiheuttajia. Tanska kykeni riskin tullen tekemään nopeita ratkaisuja. Kykenisimmekö me tekemään tällaisen edes pitkäjänteisen alasajosuunnitelman?

Suurin osa turkiksista viedään Kiinaan ja Japaniin. Muita vientimaita ovat Saksa, Italia, USA, Hongkong, Etelä-Korea ja ennen Venäjä. Turkiksista tulee vientituloja, mutta alan riskit ja kustannukset ovat tuottoa suuremmat — ala on kannattamaton. Turkisten myyntimäärät ovat laskeneet paljon, ja merkittävä osa tuotetuista nahoista jää myymättä. Alan kannattavuus on heikkoa, koska kysyntä on heikkoa. Viimeisen viiden vuoden aikana alan yhteenlasketut verotulot ovat puolittuneet.

Myös turkistarhojen määrä on laskenut kovaa vauhtia. Kun turkistarhoja oli Suomessa 80-luvulla yli 6 000, on määrä laskenut 2000-luvulle tultaessa yli kaksi kolmasosaa 1 700:aan. Nyt jäljellä on enää noin 400 turkistarhaa. Työllisyys on puolittunut alalla viimeisessä viidessä vuodessa.

Tarhojen määrän vähentyessä turkiseläinten määrä taas ei ole laskenut samassa suhteessa. Tämä merkitä sitä, että kasvatusta on tehostettu eläinten hyvinvoinnin kustannuksella tai tilojen kokoa on tukien avulla kasvatettu. Hiipuvalla alalla ei pitäisi antaa väärää viestiä siitä, että kannattaa tehdä uusia investointeja.

Arvoisa puhemies! Vaikka hallituksen yleinen linjaus on se, että kaikesta täytyy leikata ja kaikkien täytyy osallistua säästötalkoisiin, vaikuttaa siltä, että hallituksen piikki on auki, mitä turkistarhaukseen tulee. Pelkästään viime vuonna tukia turkistarhaukselle annettiin kymmeniä ja kymmeniä miljoonia. Lintuinfluenssakorvaus oli yksinään 50 miljoonaa euroa. Samaan aikaan lapsilta, nuorilta, vähävaraisilta leikattiin. Sen sijaan tuetaan eläinten hyvinvointia heikentävää, eläinten oikeuksia polkevaa alaa, jossa saattaa syntyä seuraava

Pöytäkirjan asiakohta PTK 88/2024 vp

pandemia. Hallitus ja hallituspuolueiden kansanedustajat, tämä on valinta, jonka teette. Näitä säästökohteita on mahdollista valita.

Turkistarhauksen ylläpito valtion tuilla on siis vastuutonta — myös talouspolitiikan kannalta. On erikoista, että valtio tukee näin vahvasti alaa, jolle edes pankit eivät myönnä lainaa, koska pitävät sitä liian suurena riskinä alan huonon tilanteen vuoksi.

Arvoisa puhemies! Onkin typerää, että turkistarhauksen tulevaisuuden ja reilun siirtymän tunnistamisen sijaan halutaan kynsin ja hampain pitää turkistarhauksesta kiinni. Hallitus on esimerkiksi halukas hakemaan poikkeuslupaa minkkien kasvatukselle Suomessa, vaikka EU halusi rajata minkit haitalliseksi vieraslajiksi, jonka kasvattaminen olisi lähtökohtaisesti kielletty. Muita poikkeuslupan hakijoita ei taida Euroopasta enää löytyä. Viimeistään tämän EU-esityksen myötä olisi aika aloittaa turkistarhaajille reilu siirtymä pois alalta. Siirtymäajan tulla olla tiivis, jotta aikaa ei mene hukkaan ja tarpeeton eläinten kärsimys ja taloudellinen haitta voidaan minimoida. Tämä on ja olisi eduskunnalta ainoa vastuullinen ratkaisu.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Razmyar, olkaa hyvä.

17.33 Nasima Razmyar sd: Arvoisa puhemies! Keskustelemme tänään turkistarhauksesta, koska kansalaiset ovat meiltä niin odottaneet ja toivoneet. Kansalaisaloite on saanut ison tuen kansalaisilta, suomalaisilta. Aivan kuten kuultiin, 50 000 allekirjoitusta päivässä ja hyvin lyhyessä ajassa 100 000 allekirjoitusta. Kansalaisyhteiskunta, järjestöt, ympäristöjärjestöt ovat muutenkin olleet hyvin aktiivisia asian tiimoilta jo vuosien ajan. Suuri kiitos teille sinnikkydestänne.

Uskon, että tällä kansalaisaloitteella on tällä kertaa aivan aidosti oikea mahdollisuus nousta ja vaikuttaa. Ajattelin tänään, että ehkä tämä kansalaisaloite voisi olla se meidän seuraava Tahdon-kansalaisaloite, tasa-arvoinen avioliittolaki, joka aikanaan hyväksyttiin kansalaisten tahdosta ja kansalaisten aloitteesta.

Onkin tärkeää muistaa, että valtaosa suomalaisista tukee tämän kansalaisaloitteen sanomaa. 83 prosenttia kansalaisista vastustaa turkistarhausta nykymuodossaan. Eläinten hyvinvointi ja tuotteiden eettisyys on suomalaisille hyvin tärkeä arvo, eikä turkistarhaus elinkeinona nauti kansan hyväksyntää. Ne videot, ne kuvat, mitä suomalaiset näkevät, suoraan saavat ihmisissä, meissä, pahan olon.

Tämän lisäksi turkistarhaus on riski terveysturvallisuudelle, aivan kuten olemme tänään kuulleet. Esimerkiksi viime vuonna turkistarhoilta lopetettiin yli 120 000 turkiseläintä lintuinfluenssan vuoksi. [Mauri Peltokangas: Lokkien takia!] Suomen nykyinen lainsäädäntö on jäänyt monesta verrokkimaasta jälkeen. Turkistarhauksen sallivana maana Suomi asemoituu Euroopassa eri ryhmään muun muassa Norjan, Ison-Britannian, Ranskan ja Saksan kanssa. Onko tämä mielestänne hyvä kehitys?

Arvoisa puhemies! Jokainen hallitus, jokainen hallitus, on vuorollaan siirtänyt vastuun poliittisesta päätöksestä seuraavalle hallitukselle ja lyhytnäköisesti elvyttänyt elinkeinoa, jolla ei ole edellytyksiä, jolla ei ole tulevaisuutta menestyä eettisesti eikä myöskään taloudellisesti kestäväällä tavalla. Aivan kuten kuulimme, suurimmat pankitkin ovat jo kertoneet, etteivät ne myönnä lainaa alan harjoittajille sen taloudellisen kannattamattomuuden vuoksi puhumattakaan sen eettisyydestä.

Alan talousvaikutukset ovat hyvin, hyvin vähäiset. Viime vuonna turkistarhaus työllisti enää noin 200 yrittäjää päätoimisesti ja tuotti 22 miljoonaa euroa veroja valtiolle sekä kun-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 88/2024 vp

nille. Sen sijaan turkistarhauksen tukemiseen on käytetty viime vuosina 83 miljoonaa euroa, ja tuen määrä sen kuin vain kasvaa. Periaatteessa alan tukemiseen on viime vuosina käytetty enemmän verorahoja kuin mitä se on meille tuottanut — voitteko kuvitella? Kaiken tämän tiedon valossa — me tiedämme kaiken tämän — on täysin käsittämätöntä ja suorastaan häpeällistä, että Suomi on mahdollisesti hakemassa EU:lta poikkeuslupaa minkkitarhauksen jatkamiseksi, vaikka minkkiä ollaan lisäämässä EU:n vieraslajiluetteloon ja Suomikin on todennut minkin olevan kiistattomasti haitallisin vieraslaji sekä uhka luonnon monimuotoisuudelle.

Arvoisat edustajat, mielestäni kansalaisaloitteen vaatimus on hyvin ymmärrettävä, se on hyvin viisas, se on inhimillinen. Suomen tulisi toteuttaa siirtymä turkistarhauksen lopettamiseksi laatimalla kansallinen suunnitelma turkistuotannon lakkauttamiseksi kohtuullisella siirtymäajalla ja luomalla alan harjoittajille nimenomaan sellainen luopumistukijärjestelmä, jolla he pärjäävät. Alan tukemiseen käytetyt rahat tulisi käyttää sen alasajoon. Se olisi eduksi myös alan yrittäjille. Jos me ajetaan tämä käsittämätön turkistarhaus alas niin, että se on hallittua, ja niin, että muutosturvasta huolehditaan, uskon, että se olisi kaikkien etu.

Kansalaisaloite vaatii valtioneuvostoa ryhtymään lainvalmisteluun turkistarhauksen kieltämiseksi oikeudenmukaisella tavalla ja antavan asiasta esityksen eduskunnalle mahdollisimman pian. Itse toivon syvästi, itse toivon kovasti, että jokainen kansanedustaja täällä äänestää tämän kansalaisaloitteen kohdalla omantuntonsa mukaisesti — katson erityisesti teitä kokoomuslaisia edustajia, jos olette täällä tänään paikalla. Tämä, jos mikä, on omantunnon kysymys. On siis aika lopettaa tämä epäeettinen ala. Aika on ajanut turkistarhauksen ohi, eikä eläinten hyödyntäminen luksustuotteisiin ole, hyvät edustajat, enää tätä päivää. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Holopainen, olkaa hyvä.

17.39 Hanna Holopainen vihr: Arvoisa puhemies! Suomi on Euroopassa yksi harvoja maita, joissa turkistarhaus on yhä sallittua. Turkistarhaus ei ole millään mittapuulla eettistä, kestävää eikä nykyään myöskään taloudellisesti kannattavaa. Nyt on siis korkea aika siirtää turkistarhaus historiaan, kuten tässä kansalaisaloitteessa esitetään.

Enemmistö suomalaisista vastustaa turkistarhausta nykymuodossaan. Kansanliike turkistarhauksen lopettamiseksi myös Suomessa on vahva. Siitä kertoo se, että tämä kansalaisaloite turkistarhauksen lopettamiseksi keräsi vaadittavat 50 000 allekirjoitusta vain yhden päivän aikana. Minäkin haluan kiittää aloitteen allekirjoittajia siitä, että he ovat puolustamassa kaikkia niitä kettuja ja minkkejä, jotka eivät itse itseään voi puolustaa. Toivotavasti tästä salista löytyy halua kuulla tämä viesti.

Arvoisa puhemies! Nyt on aika auttaa turkistarhaajia siirtymään muihin elinkeinoihin tai eläköitymään niin, että kukaan heistä ei putoa tyhjän päälle. Samalla otamme askeleen kohti eläinten parempaa kohtelua ja minimoimme myös riskejä uuden pandemian syntymiselle.

Voimassa olevan eläinten hyvinvointilain tavoitteena on suojella eläimiä parhaalla mahdollisella tavalla niiden hyvinvoinnille aiheutuvalta haitalta. Lainvalmistelussa hyödynnettiin ajantasaista tieteellistä tietoa eläinten käyttäytymisestä ja lajityypillisistä tarpeista. Lainsäädännön tavoitteena on edistää eläinten hyvinvointia ja hyvää kohtelua. Nykyisen kaltainen turkistarhaus on näiden tavoitteiden kanssa räikeässä ristiriidassa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 88/2024 vp

Kaikille eläimille oleellista on esimerkiksi oikeus lajityypillisen käyttäytymisen toteuttamiseen, kuten liikkumiseen, sosiaalisuuteen ja poikasten hoitamiseen. On itsestäänselvää, että koko elämänsä verkkopohjaisissa häkeissä eläville turkiseläimille lajityypillinen käyttäytyminen on täysin mahdotonta. Sivistyneenä yhteiskuntana meidän pitäisi tunnustaa tämä epäkohta ja siirtää turkistarhaus historiaan. Millään muulla toimialalla ei ole tällaista erityisvapautta kaltoinkohdella eläimiä. Tässä on kysymys myös eläintuotannon eri muotojen yhdenvertaisesta kohtelusta.

Kaikenlainen turkisalan tekehengittäminen on lopetettava. Toimia tulee suunnata siten, että tuemme tarhaajia siirtymään muihin elinkeinoihin. Kaikkien eettisten ongelmien lisäksi turkisalan merkitys Suomen kansantaloudelle on pieni. Sen osuus kansantaloudesta ja viennistä on pienentynyt vuosi vuodelta. Turkistarhojen nettoviennin arvo oli vuonna 2022 vain 0,04 prosenttia Suomen tavaraviennin kokonaistuloista. Turkistarhaus on ollut viime vuosina yksi huonoiten kannattavista toimialoista Suomessa, ja peräti 60 prosenttia alan yrityksistä teki viime vuonna tappiota. Eli näkymät ovat erittäin huonot, eikä ole näköpiirissä, että ne parantuisivat, pikemminkin päinvastoin. Suomessa on tällä hetkellä noin 400 turkistarhaa. Olisi myös tarhaajien etu, että turkistarhaus ajettaisiin alas hallitusti.

Tein viime syksynä lakialoitteen turkistarhauksen lopettamisesta. Siinä aloitteessa esitetään turkistarhauksen lopettamiselle kolmen vuoden siirtymäaikaa ja sitä, että turkistarhauksen lopettamiseksi tulisi perustaa monialainen työryhmä arvioimaan tarhaajien tarvitsemia oikeudenmukaisia ja reiluja tukitoimia. Tämä työryhmä voisi teettää tarkemmat selvitykset turkistarhojen tämän hetken ikäjakaumasta, pää- ja sivutoimisuuden asteesta, toiminnan kannattavuudesta sekä kiinteiden rakenteiden nykykäyttöarvosta.

Turkistarhaajia tulee auttaa siirtymään muihin elinkeinoihin tai eläköitymään. Näillä toimilla varmistetaan, että kukaan ei menetä elantonsa valmistautumatta. On syytä ymmärtää, että kaikki ne poliitikot ja päättäjät, jotka lähettävät alalle sellaista viestiä, että tekehengittämistä oltaisiin jatkamassa tai että toimintaympäristön muutokset olisivat tulevaisuudessa positiivisempia kuin nyt, ovat rakentamassa näille tarhaajille valtavan epäoikeudenmukaista ansaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Peltokangas, olkaa hyvä.

17.44 Mauri Peltokangas ps: Arvoisa puhemies! Käsitlemme uutta kansalaisaloitetta turkistarhaamisen kieltämiseksi Suomessa. Aloitteen tavoite on hallitusohjelman vastainen, ja korostan, aloitteen tavoite on Suomen perustuslaissa taatun elinkeinovapauden vastainen. [Vasemmalta: Ei ole!] En voi kannattaa aloitetta, joka iskisi erityisesti pohjalaismaakuntien elinvoimaan. On hyvä muistaa, että turkistarhaus työllistää myös muuttotappiollisia kuntia vailla mitään elinkeinotukia bioturvaa lukuun ottamatta. Bioturva on juuri se, mitä huolta täällä kannetaan vihreältä osalta, mutta jolla pyritään parantamaan juurikin niitä huolia, mitä teillä on, arvoisat edustajat.

No, tässä kansalaisaloitteessa esitetään nyt reilua siirtymää — mitähän se tarkoittaakin. Jos edes hypoteettisesti mietittäisiin tämän ison vientialan lopettamista, tarkoittaisi se sitä, että valtion pitäisi maksaa luopumistukia 1—1,5 miljardia euroa. Jos ajattelemme, että viennin arvo on nyt noin 352 miljoonaa euroa, ja kun jo pelkästään menetettyinä vientituloina se on 10 vuodessa 3,5 plus sitten tuo luopumistuki, niin ollaan lähellä viittä miljardia. Millä tällainen summa maksetaan ja korvataan tilanteessa, jossa valtiontalouden alijäämä on nyt 12,2 miljardia? Kysynkin nyt teiltä, vihreät: Mistä rahat? Seinästäkö?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 88/2024 vp

Vihreät täällä väittävät, ettei huutokaupalla ole merkitystä, koska suomalaisten nahkojen määrä on 10 prosenttia. Se on kuitenkin jo nyt 65—70 miljoonaa euroa. Huomatkaa: tähän on aivan vastaava ala kuin Uudenkaupungin autojen kokoonpanoteollisuus. Komponentit tulevat ympäri maailmaa, autot kootaan täällä ja se kirjautuu Suomen vienniksi. Aivan vastaavasti Suomeen tulee nahkoja ympäri maailmaa, ne lajitellaan Vantaalla ja myydään uudelleen maailmalle, ja tämä kirjautuu Suomen vientiin.

Vuodesta 2010 turkisanalan viennin arvo on ollut 5,5 miljardia euroa. 5,5 miljardia euroa. Vihreät sanovat, että se ei ole mitään. — No, kun katsoo teidän edellisen hallituksen toimia, niin voimme ymmärtää. Siellä ei taloudesta ymmärretty yhtään mitään. — Tämä kaikki oli siis puhdasta vientituloa. Kysyn jälleen vihreiltä: Onko meillä varaa lopettaa tällainen ala? Mistä hankitaan korvaavat vientitulot? Runoilla kenties, kaunopuheilla vai tofun kasvatuksella? Mistä rahat? Jos me menetämme nämä tulot, niin jokainen ymmärtää, että kyseessä on merkittävä lovi valtion budjettiin. Onko meillä tosiaan varaa tällaiseen? Mielestäni ei ole.

Arvoisa puhemies! Olen täysin vakuuttunut siitä, että suomalainen tarhaaja hoitaa turkiseläimiään täysin moitteettomasti. Tästä kertoo jo se, että suomalaisen turkiksen laatu on parasta A-luokkaa ja maailmallakin hyvin tunnettua. Turkistarhaajat tietävät kyllä sen, että hyvä kohtelu eläimille johtaa hyvälaatuiseen turkikseen.

En näe turkistarhauksen kieltämistä missään olosuhteissa järkevänä. Päinvastoin. Se on elinkeinon tuhoamista, se on ajattelemattomuutta. Siellä tekevät normaalit suomalaiset perheet elantoaan, ja te olette valmiit tuhoamaan tämän. Käsittämätöntä kansanedustajilta. Voi hyvnen aika. Meillä on olemassa jo sertifiointijärjestelmät. Ilman sertifikaattia ei käytännössä voi myydä turkiksia. Totta kai me voimme mielestämme yhdessä ammatinharjoittajien kanssa ja ammattilaisten kanssa entisestään parantaa tätä sertifiointia, jos tarvetta ilmenee.

Lopuksi totean: Arvostetaan, hyvät kansanedustajat, sitä, että joku tekee veroeuroja. Arvostetaan sitä, että perinteinen, satavuotias perinteinen elinkeino säilyy Suomessa. Annetaan ihmisten tehdä sen vapauden turvin, minkä meidän perustuslakimme antaa, elinkeinovapauden, sitä, mitä kukin haluaa. Korostan tätä: arvostetaan perinteistä suomalaista elinkeinoa ja lopetetaan tällaisten vastuuttomien aloitteiden väsääminen. — Kiitos. [Vastauspuheenvuoropyyntöjä vasemmalta]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kivelä, olkaa hyvä.

17.48 **Mai Kivelä vas:** Arvoisa puhemies! ”Se, että eläimiä pidetään muodin takia turkistarhauksen olosuhteissa, on sivistyneessä yhteiskunnassa täysin tuomittavaa.” Näin sanottiin 24 vuotta sitten Englannissa, kun siellä hallitus päätti kieltää turkistarhauksen. ”Tämän maan kansa ei hyväksy turkistarhausta”, perusteli yksi ministereistä kieltoa. Nyt Suomessa tilanne on sama, ihmiset eivät enää hyväksy turkistarhausta. Siksi nyt, yli 20 vuotta myöhemmin kuin Englannissa, olisi jo viimeinkin meidänkin aika todeta tämä itsestäänselvyys. Turkistarhaus on eläinrääkkäystä. Turkistarhaus perustuu eläinten hyväksikäyttöön, ja on selvää, että aika on ajanut turkistarhauksen ohi jo aikoja sitten. Nyt meillä on mahdollisuus kieltää turkistarhaus myös Suomessa. Enemmistö kansanedustajista sanoi ennen vaaleja, että kannattaa kieltoa — enemmistö, 110 kansanedustajaa. Nyt on mahdollisuus tehdä se ainoa oikea teko ja tukea tätä kansalaisaloitetta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 88/2024 vp

Arvoisa puhemies! Suurin syy kieltää turkistarhaus on eläinten oikeudet. Turkistarhaus on yksinkertaisesti väärin. Turkistarhaus on eläinten tehotuotantoa, jossa eläimiä pidetään minimaalisissa verkkopohjaisissa häkeissä, joissa ne eivät voi voida hyvin. Niiden elämä on kärsimystä. Se on virikkeetöntä, ja niiden lajityypillisten käyttäytymistarpeiden toteuttaminen on estetty. Tämä aiheuttaa eläimelle vakavia hyvinvointiongelmia ja kärsimystä. Siksi ei olekaan mikään ihme, mutta toivottavasti on täällä hyvä peruste, että Suomen Eläinlääkäriliitto katsoo, että turkiseläinten häkkikasvatus tulisi Suomessa kieltää.

Tämä kansalaisaloite tavoittelee täysin samaa, mitä vasemmistoliitto on jo pitkään tavoitellut: oikeudenmukaista siirtymää turkistarhattomaan Suomeen, mikä toteutetaan laa-
timalla kansallinen suunnitelma, johon sisältyy siirtymäaika ja johon sisältyy luopumistukijärjestelmä alan harjoittamisesta luopuville.

Euroopassa Suomi on nyt jäänyt kummajaiseksi, kun iso osa entisistä turkistarhausmaista on jo kieltänyt turkistarhauksen. Nykyään turkistarhaus onkin Suomelle suoraan sanottuna mainehaitta. On aivan turha mennä esiintymään eläinten hyvinvoinnista välittävänä maana niin kauan kun turkistarhaus on täällä laillista. Eurooppalaisessa viitekehyksessä Suomi onkin jäänyt osaksi yhä hupenevaa turkistarhauksen sallivien maiden joukkoa, johon globaalisti kuuluvat maat, kuten Venäjä ja Kiina.

Arvoisa puhemies! Sitten tämä taloudellinen puoli: Turkistarhaus tulee eläinten lisäksi liian kalliiksi veronmaksajille. On täysin kestäväntöntä, että tällä hetkellä hallitus keinotekoisesti tekohengittää tappiollista alaa, tänäkin vuonna yli 50 miljoonan euron korvauksilla. [Välihuutoja keskeltä ja oikealta] — Korvauksilla. — Se on poliittinen päätös, että tämä tilanne jatkuu ja näitä korvauksia tulee maksettavaksi. Nyt on uusi syksy tulossa, [Hälinää — Puhemies koputtaa] ja mikään ei sano, että näitä korvauksia ei tulisi jatkossakin maksettavaksi. Se on poliittinen päätös. Samaan aikaan turkisalan taloudellinen merkitys on Suomelle nykyään hyvin vähäinen. Hallitus perustelee ”vaikealla taloustilanteella” sitä, että leikataan pienituloisilta, leikataan opiskelijoilta, leikataan sotesta ja niin edelleen, mutta samaan aikaan ei tunnu olevan mikään ongelma, että valtio syyttää rahaa turkistarhaukseen. Ja olen aivan varma, että moni hallituspuolueiden kansanedustajista ei myöskään pidä tätä tarkoituksenmukaisena.

No, yhtenä lisäargumenttina turkistarhausta vastaan on tautiturvallisuus. On aivan selvää, että tällainen hyvin intensiivinen, tiivis eläinten tehotuotanto on otollinen alusta virusten lisääntymiselle, leviämiselle ja muuntumiselle. Suomenkin turkistarhoilla on todettu sekä lintuinfluenssatartuntoja että virusmuunnoksia, ja sen takia myös viranomaiset ovat tästä varoitelleet. Esimerkiksi Ruokavirasto on nostanut esille, että seuraava pandemia saattaa kehittyä turkiseläinpopulaatioissa muuntuneen influenssaviruksen myötä.

Arvoisa puhemies! Näistä syistä turkistarhaus on menettänyt yhteiskunnallisen hyväksyttävyyden. Selvä enemmistö suomalaisista vastustaa turkistarhausta. Kuvaavaa on myös se, että tämä kansalaisaloite keräsi allekirjoituksia määräaikaan mennessä yli satatuhatta nimeä eli tuplasti sen, mitä aloitteen käsittelemiseksi eduskunnassa vaaditaan. Myös minä haluan kiittää kaikkia aloitteen allekirjoittajia ja näitä tekijöitä. Minusta tätä aloitetta voi kannattaa myös siitä näkökulmasta, että kiello olisi myös tarhaajille lopulta parempi vaihtoehto kuin alan hallitsematon alasajo, kuten nyt tähän asti on ollut. On paljon järkevämpää maksaa luopumistukea kuin näitä loputtomia korona- ja lintuinfluenssakorvauksia. Tämän tukijärjestelmän avulla me voimme myös luoda tarhaajille reilun siirtymän pois turkistarhauksesta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 88/2024 vp

Arvoisa puhemies! Lopuksi toivon, että tämä kansalaisaloite saa eduskunnan enemmistön tuen. Siksi en nyt halua tässä haukkua hallitusta, vaan haluan toivottaa voimia kaikille niille hallituspuolueiden kansanedustajille, jotka näkevät, että turkistarhaus kuuluu historiaan. Tämä hallituskausi ei ole ollut helppo, mutta juuri tässä asiassa te voitte tehdä oikein. Minä tulen kiittämään ja kannustamaan jokaista, joka tätä kansalaisaloitetta tukee. Nyt on oikea aika siihen, että Suomi kantaa vastuuta niin eläinten oikeuksista, veronmaksajien rahojen tarkoituksenmukaisesta käytöstä kuin myös ihmisten turvallisuudesta ja kieltää turkistarhauksen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kurvinen, ja edustaja Kurvisen ennalta varatun puheenvuoron jälkeen voimme käydä debattia sen aikaa kun sen jälkeen on vielä aikaa tämän asian käsittelyyn tässä yhteydessä. — Olkaa hyvä, edustaja Kurvinen.

17.56 Antti Kurvinen kesk: Arvoisa herra puhemies! Hyvät kollegat! Näin kuumassa ja tunteita herättävässä asiassa torstai-iltana minun olisi ollut helppo jättää tämä puheenvuoro käyttämättä. Olisin voinut vedota eduskuntaryhmän puheenjohtajan kiireisiin. Olisin voinut sanoa, että keskustelun aikana oli puhelu entiseltä ministerikollegalta Euroopasta tai jotain vastaavaa. Mutta koen, että kuultuani nämä aiemmat puheenvuorot, on erityisen tärkeää, että käytän tämän puheenvuoron ja tuon hieman tasapainoisempaa näkökulmaa tähän keskusteluun.

Puhemies! Alkuun haluan heti selvytyden vuoksi todeta, että en käytä tätä puheenvuoroa keskustan ryhmyrini ominaisuudessa. Meidän eduskuntaryhmässämme tämä turkistarhaus koskeva aloite on puolueen pitkäaikaisten perinteiden mukaisesti niin sanottu omantunnonvapauden asia. Käytän tämän puheenvuoron henkilökohtaisesti ja ennen kaikkea koti-seutuni edustajana, Vaasan vaalipiirin kansanedustajana.

Turkisala on erittäin alueellisesti keskittynyt elinkeino. Sitä harjoitetaan nykyään lähinnä Vaasan vaalipiirin alueella ja sielläkin nykyään melko maantieteellisesti rajallisella alueella: Keski-Pohjanmaalla, Pohjanmaan rannikkoseudulla sekä Etelä-Pohjanmaan maakunnan pohjoisosissa, kuten kotikaupungissani Kauhavalla ja Kauhavan naapurikunnissa. Kuten on tullut esille, Suomessa on tällä hetkellä noin 400 turkistilaa, jotka siis lähes kaikki sijaitsevat tällä varsin pienellä maantieteellisellä alueella. Turkistarhaus työllistää haastavassa tilanteessa olevissa muuttotappiokunnissa ihmisiä. Turkisala on erityisen vahvaa maakuntien reuna-alueiden kunnissa, joissa on vähän yksityisen sektorin teollisia tai palvelujen työpaikkoja — korkeakouluja tai tunnin ratikoita siellä ei ole ollenkaan.

Turkisala on vuosikymmeniä tuonut satoja miljoonia vientituloja näille vähäväkisille alueille. Turkisala on tyypillisesti perheyrittäjyyttä, maaseudun elinkeino sukupolvelta toiselle. Turkisala on aina ollut täysin markkinaehtoinen ala, kansainvälisen kaupan ja globaalin talouden mukana elävää bisnestä. Elinkeino kiellon kannattajat vetoavat toistuvasti siihen, miten mitätön ja vähämerkityksellinen ala on nykyään. No käydäänpä läpi vähän numeroita. Kaikkien niiden korona- ja lintuinfluenssavaikkeuksienkin jälkeen — vuonna 2023, huonona vuotena — turkisala tuotti noin 352 miljoonaa euroa turkishuutokaupan tuloa. Veroja turkisala maksoi huonona vuonna noin 39 miljoonaa euroa.

Suomen turkistarhaus on maailman huippua. Uskallan sanoa, että missään päin muualla maailmassa ei kohdella turkiseläimiä niin hyvin kuin Suomessa kohdellaan. Missään muualla tarhoihin ei sovelleta niin kovia lain määräyksiä tai tiukkoja sertifikaatteja. Tiedän, että osalle täällä salissa on vaikeaa tai mahdotonta myöntää se kylmä tosiasia, että

Pöytäkirjan asiakohta PTK 88/2024 vp

maailmassa on kysyntää luonnonturkikselle. Mikäli Suomi lopettaa tuotantonsa, tarhaus tulee jatkumaan Euroopan ulkopuolella huomattavasti eläinten kannalta huonommissa olosuhteissa. Jos turkistuotanto kielletään, kyse on satoja vuosia vanhan laillisen elinkeinotoiminnan lopettamisesta — elinkeinotoiminnan, jota on harjoitettu sukupolvia. On vaikea, puhemies, pohtia, onko Suomessa vanhempaa yritystoimintaa kuin eläinten turkkien käyttäminen vaatteiksi. [Pia Lohikoski: Tarhattiinko ne silloin?]

Herra puhemies! Maltillisten faktojen läpikäynnin lisäksi käytän tämän puheenvuoron, sillä haluan puolustaa yhtä viime vuosien pahinta sijaiskärsijää ja syntipukin rooliin joutunutta ihmisryhmää. Julkisessa keskustelussa ja niin sanotuissa edistyneissä piireissä ei varmaan ole syrjitty ketään suomalaista ryhmää niin kovasti kuin pohjalaisia turkistarhaajia viime vuosina. [Mauri Peltokangas: Juuri näin!] Kun yhteiskunta ja ihmisten arvot ovat muuttuneet ja eläimistä halutaan perustellusti huolehtia paremmin kuin ennen, on ollut helppo laittaa häpeäpaaluun ja jalkapuuhan pieni ja alueellisesti rajattu joukko — kyse on vielä maalaisista, hyvänen aika — turkistarhaajat ja heidän perheensä. Sen sijaan, että olisi mietitty koko yhteiskuntaa koskevia vaikeita reformeja, on päätetty demonisoida yksi yrittäjien joukko vieläpä ”synkällä, pahalla Pohjanmaalla”.

Viimeisen 25 vuoden aikana turkistarhat ovat olleet ekoterrorismin ja kiusaamisen kohteina. Eläimiä on turkistarhauskuissa päästetty luontoon, jossa ne ovat esimerkiksi tappaneet luonnonvaraisia lintuja. [Mauri Peltokangas: Järkyttävää!] Ihmisten pihoissa ovat hiippailleet salakuvaajat, ja jopa turkishuutokaupan busseja on poltettu juuri tämän kiellon kannattajien toimesta.

Haluankin kysyä: onko mitään muuta yritystoimintaa vastaan Suomessa harjoitettu tällaista rikollista vainoa kuin turkisalaa kohtaan viimeisen parinkymmenen vuoden aikana? Voin kertoa teille, arvoisat kollegat, että 1990-luvulla Pohjanmaalla lapset pelkäsivät niin sanottujen eläinaktivistien iskujen takia — sellaista perusturvallisuuden heikkenemistä se aiheutti. Puhemies, tiedätkö, mistä se johtui? Tai tiedätkö, mistä minä tiedän tämän, että näin oli? Siksi, että minä olin lapsi silloin siellä 90-luvun Pohjanmaalla, kun tämä ekoterrorismi alkoi.

Herra puhemies! Mikäli eduskunta kuitenkin haluaisi lopulta kieltää alan, haluan huomauttaa kiellon käytännön vaikutuksista ja hintalapusta. Suomen perustuslain 15 § takaa jokaiselle omaisuudensuojan. [Oikealta: Kyllä!] Omaisuuden pakkolunastuksessa tulee suorittaa täysi korvaus. Perustuslain 18 §:n mukaan Suomessa vallitsee elinkeinovapaus. [Oikealta: Kyllä!] Myös Euroopan ihmisoikeussopimus takaa omaisuuden ja elinkeinon suojan kaikille. [Mauri Peltokangas: Erinomaista!] Vaikka se saattaa joitakuita harmittaa, perus- ja ihmisoikeudet kuuluvat Suomessa myös turkistarhaajille. [Mauri Peltokangas: Oikeusvaltioperiaate!] Korona-aika osoitti, että elinkeinotoiminnan kieltämisestä ja yritystoiminnan rajoittamisesta kielloilla seuraa valtion ankara korvausvelvollisuus. Haluan huomauttaa, että Suomi on edelleen oikeusvaltio, jossa elinkeinoa ei voi kieltää ilman korvauksia, [Pia Lohikoski: Ei sellaista ole ehdotettukaan!] ei vaikka kuinka some pöyristyisi.

Jos turkistuotanto kielletään, asiasta on säädettävä lailla siirtymäaikoineen, ja kaikki elinkeinotoiminnan alasajon kustannukset [Jenni Pitkon välihuuto] pitää täysimääräisesti korvata yrityksille. Turkistuotannon alasajon hintalappu lienee noin miljardi euroa, varovaisestikin arvioiden satoja miljoonia. [Jenna Simula: Pikkuraha!] Vihreät kansanedustajat ovat esittäneet, että mahdollisimman lyhyt siirtymäaika pitäisi olla turkisalan kiellolle. Haluan huomauttaa, että mitä lyhyempi tämä siirtymäaika on, [Puhemies koputtaa] sitä isommat korvaukset tulevat maksettavaksi. Tämä johtuu omaisuudensuojan, elinkeinova-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 88/2024 vp

pauden ja perusoikeuksien tulkinnasta. — Puhemies! Jatkan vielä tätä. Käytän puheoikeutani poikkeuksellisesti hieman pidempään. [Jenna Simulan välihuuto] Minusta on... [Puhemies koputtaa]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kurvinen, meillä on nyt tämä rajattu käsitellyä aikaa, joten toivon, että pysytte aikataulussa, koska selvästi on...

Joo, ja pysyn asiassa. [Mai Kivelä: Seitsemän ja puoli minuuttia!] — Minusta on perusteltua kysyä, onko jatkuvasti velkaantuvalla ja talousvaikeuksien kanssa kamppailevalla Suomella varaa maksaa miljardi julkisia varoja 400 yrityksen lopettamisesta. Otan esille myös sen, että elinkeinon kieltäminen olisi äärimmäisen epäilemättä muutamalle kunnalle ja pohjalaismaakunnille. [Jenna Simulan välihuuto] Se veisi satoja miljoonia euroja muutamien kunnan aluetaloudesta. Kielto veisi työt jopa tuhansilta ihmisiltä. Korostan, että kyse ei ole vain turkistarhoilla työskentelevistä vaan myös kuljetuksessa, rakentamisessa, hotell- ja ravintola-alalla ja muissa palveluissa työskentelevistä ihmisistä. Kyse on alueesta, jolla on jo nyt paljon kehityshaasteita. Kysynkin nyt tältä salilta: Haluatteko te luoda alueellisen taloudellisen kriisin Pohjanmaalle? [Puhemies koputtaa] Haluatteko, että joudumme tekemään Itä-Suomen tukiohjelman lisäksi myös Pohjanmaan tukiohjelman?

Puhemies! Lopuksi: En kiistä, etteikö turkistarhauksessa olisi kehitettävää tai parannettavaa. Turkisalalla on koko ajan parannettava eläinten elinoloja ja hyödynnettävä viimeisin tieteellinen tieto ja parhaat käytännöt. Siihen tarjoaa mahdollisuuden minun viime vaalikaudella eduskunnassa läpi viemäni eläinten hyvinvointilaki, joka on todella moderni ja hyvä eläinsuojelua koskeva lainsäädäntö. Toivon, että sen nojalla annetaan pian niin sanottu turkisasetus, jossa tarkemmin säädetään siitä, miten piirretään tiekartta entistä paremmille eläinten oloille tarhalla. [Puhemies koputtaa] Turkisalan jatkon edellytys on entistä laadukkaampi ja vastuullisempi toiminta. [Jenna Simulan välihuuto]

Arvelen, puhemies, että jos eduskunta hyväksyy tämän turkistarhauksen kieltoa koskevan kansalaisaloitteen, niin me saamme vastaavia aloitteita sitten lihantuotannon ja lihan syömisestä kieltämiseksi. Törmäsin tässä pari viikkoa sitten Instagramissa sellaiseen meemikuvaan, jossa todettiin, [Puhemies koputtaa] että ihminen ei tarvitse broilerinlihaa mihinkään. Samoilla argumenteillaahan on vastustettu turkisalaa hyvin, hyvin pitkään. Haluan nostaa myös esille turkisalan [Puhemies koputtaa] roolin kiertotaloudessa. Turkiseläimet syövät muuten jätteeksi päätyviä teurastamojen sivuvirtoja. Luonnonturkis on ekologinen, ikuinen tuote. Siihen ei käytetä myrkyjä ja kemikaaleja. Se ei ole mitään muovista pikamuotia.

Puhemies! Vihreät ja punavihreät kansanedustajat ovat täällä sanoneet, että ala ei ole kannattava, ei ole markkinoita. Toivon, että annetaan markkinatalouden ratkaista tämä asia. Näillä sanoilla toivon, että eduskunta hylkää tämän kansalaisaloitteen. [Mauri Peltokangas: Vaikka vähän oli pitkä, niin oli hyvä puhe!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Meillä on itse asiassa muutama minuutti tähän aikaa varattuna, mutta koska selvästikin on tarve pieneen debattiin, niin käymme sen nyt. Mutta se ei ole kovin pitkä. — Ja sen aloittaa edustaja Kivelä.

18.06 **Mai Kivelä vas** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Olisi paljon, mihin voisi tarttua, mutta tartun nyt tähän yhteen ehkä yleisimpään vasta-argumenttiin, joka

Pöytäkirjan asiakohta PTK 88/2024 vp

on se, että jos Suomessa tarhaus kielletään, niin sitten tämä tuotanto siirtyy Kiinaan. Mutta tähän ei pidä paikkaansa. [Mauri Peltokankaan välihuuto]

Olen itse henkilökohtaisesti keskustellut Kiinassa toimivien ihmisten kanssa, jotka ovat kertoneet, että paras tapa vaikuttaa turkistarhaukseen Kiinassa on kieltää se Euroopassa, koska siellä katsotaan tätä statusta suhteessa siihen, että jos turkistuotteet Euroopassa kielletään, niin se myös tätä houkuttelevuutta vähentää Kiinassa.

Ja toinen on sitten se, että jos katsotaan ihan näitä tilastoja, kuten tässä aloitteessakin tuodaan esille, niin viimeisen kymmenen vuoden aikana sekä minkkien että kettujen tarhaus Kiinassa on vähentynyt hyvin voimakkaasti, vaikka samaan aikaan Euroopassa on ollut tämä yleinen trendi, jossa turkistarhausta on kielletty monissa suurissa tuottajamaissa. [Puhemies koputtaa] Eli tämä väite ei pidä paikkaansa.

Ja toiseksi perustuslakivaliokunta on todennut, että [Puhemies: Aika!] eduskunnalla on oikeus kieltää turkistarhaus niin halutessaan.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Pitko.

18.08 Jenni Pitko vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan vastata pariin mielestäni harhaanjohtavaan väitteeseen, mitä täällä ollaan kuultu:

Ensinnäkin tämä aloitehan nimenomaan esittää hallittua alasajoa, ja sitä täällä on laajasti kannatettu. Eli yrittäjille annetaan korvaus menetetystä elinkeinosta ja tarjotaan uutta tilalle.

Haluan myös huomioda, että perustuslakivaliokunta on itse asiassa vuonna 2013 linjannut, että turkistarhaus voidaan kieltää Suomessa lainsäädännöllä perustuslain sitä estämättä. Valiokunta toteaa sanasta sanaan näin: ”Perustuslaista ei valiokunnan mielestä sinänsä johdu estettä kieltää turkistarhausta, jos eduskunnan enemmistö pitäisi sitä luonteeltaan epäeettisenä toimintana ja ehdotus muutoin täyttäisi perustuslain vaatimukset. Tältä kannalta huomionarvoista on, että eräissä Euroopan maissa parlamentti on päättänyt kieltää turkistarhauksen tai rajoittamaan sitä olennaisesti.” Eli vaikka me kaikki täällä kunnioitamme omaisuudensuojaa ja elinkeinonvapautta, ne eivät tule esteeksi kieltää turkistarhausta Suomessa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Eestilä.

18.09 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Itse en ala ketään neuvomaan enkä kiistelemään, vaan totean vain, että tällä hallituksella on ohjelmassaan maininta, jossa se pitää alkutuotantoa ja turkistarhausta tärkeänä ja pyrkii alan kanssa yhdessä sitten näitä laatujärjestelmiä kehittämään.

Sen verran, arvoisa puhemies, kuitenkin otan esille tämän perustuslakivaliokunnan lausunnon 18/2013, että ei kannata yhtä lausetta ottaa täältä, koska se antaa väärän kuvan. Kyllä meillä kuitenkin, kuten täällä jo on tullut esille, on omaisuudensuoja ja elinkeinon harjoittamisen vapaus, ja jos elinkeino lakkautetaan, niin kyllä siinä väistämättä seuraa aika merkittävät tukitoimenpiteet, [Jenni Pitkon välihuuto] sillä kenenkään omaisuutta ei voida ottaa haltuun.

Arvoisa puhemies! Jos itse luen täältä jonkun mieleisen kohdan jollekin toiselle kansanedustajalle, niin perustuslakivaliokunta totesi, että ”valiokunta katsoo, että oikeasuhtaisuusvaatimuksen kannalta kieltoa perustellumpaa olisi pyrkiä asettamaan turkistarhauksel-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 88/2024 vp

le [Puhemies koputtaa] nykyistä pitemmälle meneviä eläinten oloihin liittyviä sisällöllisiä vaatimuksia”.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kangas.

18.10 Antti Kangas ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jotkut suomalaiset ovat parhaimmillaan, kun ovat omaa etuaan vastaan. Tässäpä taas yksi malliesimerkki tästä. Verovarojen ansiosta ihanilla, kivoilla, humaaneilla vasemmistonuorilla on varaa maa-työaikana viherterroristiliikkeen tilaisuudessa Mannerheimintielle sen sijaan, että tekisivät jotain oikeasti hyödyllistä yhteiskunnan eteen. Suomen budjettialijäämä on jo nyt noin 12 miljardia, ja tässä jälleen halutaan lisätä budjettialijäämää, jopa puolellatoista miljardilla. Onko meillä jälleen kerran varaa ampua itseämme jalkaan? Ei ole.

Tällä kansalaisaloitteella ei ole mitään tekemistä eläinten hyvinvoinnin kanssa — korostan: ei mitään. Tuotanto siirtyisi kolmansiin maihin, missä eläinten hyvinvoinnista ei välitetä pätkääkään. [Mauri Peltokangas: Juuri näin!] Nyt onkin siis aika keskittyä siihen, että kehitämme alan eläinten hyvinvointia pitkäjännitteisesti yhdessä tuottajien kanssa ja lopetamme jatkuvan lopettamisesta ja alasajosta puhumisen. Tällöin tuottajilla on näkymä kehittää alaa ja eläinten hyvinvointia tulevaisuudessa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rantanen, Piritta.

18.11 Piritta Rantanen sd (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! On hienoa nähdä, että asia herättää tunteita, ja niin se on herättänyt minussakin varmaan useampaankin kertaan. Kuulun itse siihen porukkaan, joka on aiemmin ajatellut niin — ja ajattelen edelleenkin — että tämä ala on ala, joka hiipuu kyllä ajan kanssa. Mutta koska on ihan selvää, että kansalaisten mielipide ja eettinen näkökulma on tullut niin vahvaksi, niin kyllä minunkin oma ajatteluni on kääntynyt siihen, että jotakin meidän on tehtävä sen eteen, että ne tällä hetkellä olevat tuottajat löytävät näkymän joltakin muulta alalta. Ja nyt ajattelenkin, että kun EU-tasolla on tulossa lainsäädäntöä, joka lisää minkit tänne haitallisten lajien listalle, niin voitaisiinko me ajatella, että sen hyväksyminen olisi yksi keino nopeuttaa sitä alasajoa ja tehdä se jotenkin järkevällä tavalla. Löytyykö tälle minkäänlaista tukea, [Puhemies koputtaa] voisimmeko me edetä näin?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hoskonen.

18.12 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Pidän hyvin moitittavana menettelynä tavallaan tällaista kansan kiihottamista, jolla tuodaan somen kautta valtava kohina ja väitetään sen olevan koko Suomen mielipide, ja sitten tuodaan tänne aloite, että tämä tai tuo elinkeino on lakkautettava. Suomen turkistuotanto täyttää kaikki ne kriteerit, joita kansainvälisesti vaaditaan. Se on elinkeino siinä missä muutkin. Se on yrittäjien työtä ja sitten ennen kaikkea omaisuudensuojan piirissä tapahtuvaa laillista toimintaa.

Jos me tällä keinoin lähdemme demonisoimaan toisten ammatteja ja sitten julistamme itsemme tässä korkeimman tiedon haltijaksi, lähestymme sitä yhteiskuntaa, mitä ilmeisesti vihervasemmistossa kovin paljon halutaan tapahtuvan, että yksi porukka määrää ja muut sitten vikisevät tullessaan ja maksavat laskut. [Mauri Peltokangas: Juuri näin!] Ei tämä yh-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 88/2024 vp

teiskunta nyt ihan niin mene. Katsokaapa vaikka Suomen taloutta yleensäkin ja yleensä Suomen toimintaa: olemme maailman mittapuussa varmasti mallitoimijoita. Jos te välttämättä haluatte toimia siinä korkeimman puhtauden vaalijana, niin koettakaa nyt, hyvät ihmiset, teidän johtamanne muovin poltto ja jätteen poltto Euroopasta lopettaa. [Puhemies koputtaa] Kysykää vaikka niiltä rannikon ihmisiltä, jotka tuolla valtavassa hajussa elävät ja niitä valtavia myrkyjä joutuvat nielemään. [Puhemies koputtaa] Jos te haluatte puhdasta paitaa pitää, [Puhemies: Aika!] niin kokeilkaa tätä kautta. Paras lopputulos saavutetaan, kun aloitetaan sen puhtaan maailman teko omasta itsestä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Norrback.

18.14 **Anders Norrback r** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Haluan ensin kiittää edustaja Kurvista. Minun mielestäni oma sanomani on melkein sitä samaa, mutta haluan nostaa pari asiaa.

Tässä on kuultu aika lailla tunteisiin vetoavia puheenvuoroja, ja minun mielestäni se on sallittuakin, ja sitten on lukuja suuntaan ja toiseen laitettu. Jos laitetaan lukuja, niin minun mielestäni täytyy laittaa se kokonaisuus. [Mauri Peltokangas: Kyllä!] Ja sitten jos puhutaan tuista, niin puhutaan tuista, ja jos puhutaan korvauksista, niin ne ovat korvauksia. Jos joku korvaa jotain, se ei ole tukea. Sillä tavalla ei tueta mitään alaa. Minulle on kuitenkin omaisuudensuojan, yrittäjän vapauden ja ihmisten itsemääräämisoikeuden kannalta erittäin keskeistä, että meillä on yrittämisen vapaus Suomessa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Östman.

18.15 **Peter Östman kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä kansalaisaloite on voimassa olevan hallitusohjelman vastainen, eikä sitä pidä hyväksyä. Hallitusohjelmassa nimittäin todetaan, että ”hallitus tunnistaa suomalaisen alkutuotannon, kuten eläintilojen, porotalouden, turkis- ja puutarha-alan sekä taimituotannon tärkeyden ja erityishaasteet”.

Tässä debatissa on esitetty väitteitä, että selvä enemmistö kannattaa turkiseläinten kieltämistä. Vuosina 2009—2024 FIFURin tilaamissa väestötutkimuksissa on ollut samanmuotoinen pääkysymys, ja turkiseläinkasvatuksen kannatus on vaihdellut 39 prosentista 65 prosenttiin, eli pääsääntöisesti väestön tuki on pysynyt siinä 50 prosentin tuntumassa.

Turkiselinkeinolle ei ole syydetty rahaa, vaan se on tuonut rahaa Suomelle ja Suomen valtiolle. Nyt on maksettu korvauksia siitä syystä, että viranomaiset ovat tehneet päätöksen eläinten lopetuksista ja yrittäjä on kärsinyt taloudellisia [Puhemies koputtaa] vahinkoja tästä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ikävä kyllä olemme jo ylittäneet sen ajan, mikä tähän keskusteluun oli varattu, ja joudumme tässä vaiheessa asian käsittelyn keskeyttämään. Asian käsittelyä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen.

Asian käsittely keskeytettiin kello 18.16.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 88/2024 vp

Keskustelua jatkettiin kello 19.18.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 6 käsittelyä.

No niin, ja sieltä löytyi sitten, joilta on jäänyt vielä puhumatta. Siellä on ensimmäisenä edustaja Ingo. — Olkaa hyvä.

19.19 Christoffer Ingo r: Värderade talman! Jag kommer att prata svenska och använda möjligheten till tolk.

Land ska med lag byggas, sade man redan i Upplandslagen, som också berörde Finland. Året var 1296. Sedan dess har dekret, lagar, förordningar och direktiv styrt hur finländare och finländska företagare förhåller sig i samhället. Här uppstår grunden till de 450 000 företag som i Finland på daglig basis bidrar till vår välfärd via arbetsplatser och ibland till och med till lite export.

Under förutsättning att man följer de av riksdagen stiftade lagarna råder näringsfrihet i Finland. På samma sätt råder yttrandefrihet, rörelsefrihet. Vi talar om de mest fundamentala element som vi har, vår grundlag.

Jag har svårt att tro att de som vill begränsa näringsfriheten vore redo att begränsa andra grundlagsstipulerade rättigheter. Näringsfriheten jämföras med kulturella rättigheter och rätten till eget språk. Jag kan bara beklaga att vi behöver föra en diskussion där man ifrågasätter en näring som genom åren har dragit in miljarder till Finland. Senast förra veckan såldes skinn i Vanda för ett värde av 105 miljoner euro. Det är pengar som Ab Finland Oy behöver, och vi borde här i riksdagen vara tacksamma. Varenda en euro gick på export. I fjol var totalvärdet 350 miljoner euro och under högkonjunkturstider, som vi har hört här i salen i dag, rörde vi oss kring miljarder.

Som vi också har hört här i salen i dag är frågor om djurens välbefinnande, miljöpåverkan, hållbarhet och biosäkerhet högt på agendan. Så är det också för pälsproducenterna. Då jag förra veckan pratade med och mötte ett tiotal unga österbottniska pälsproducenter var deras budskap tydligt: De vill ha arbetsro och de vill lämnas ifred. Man är redo att fortsätta satsa på biosäkerhet, man är redo att satsa på djurens välbefinnande och utveckla de hållbara ekosystem runt produktion som man har byggt upp. Retoriken från vänsteroppositionen är inte bara kränkande, den är rent ut sagt elak. Den är grundlagsfientlig och ett hot mot demokratin. För det är nog inte bara jag som undrar: Vad kommer till näst? Jag tycker att den senaste diskussionen vi har haft här har stärkt det ännu mer.

Värderade talman! Jag är stolt över vår regering, som tydligt i regeringsprogrammet värderar lagligt företagande och respekterar landets grundlag. För såsom det är sagt, land ska med lag byggas, och det respekterar Finlands regering.

Slutligen vill jag påpeka att den som påstår att pälsnäringen har fått stora stödsummor far med alternativ sanning. Det enda stöd en pälsproducent i dag kan få är investeringsstöd för investeringar som stärker biosäkerheten. Då man pratar om de av staten utbetalade ersättningarna för avlivade pälsdjur är det inte frågan om stöd utan direkta skadeersättningar för av myndigheterna i förebyggande syfte avlivade djur. Dock är det så att ärendet kring hanteringen av fjolårets bekymmersamma fågelinfluensa visst skulle förtjäna en extra diskussion i den här salen, men en fråga om stöd är det inte.

Men då vi en gång pratar om stöd vill jag gärna fråga pälsmotståndarna varför man motsetter sig statligt stöd för investeringar som stärker djurens välbefinnande. Varför kan vi in-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 88/2024 vp

te, likt andra produktionsgrenar, stöda investeringar som förbättrar pälsdjurens förhållanden? För mig framstår det som att man struntar i djuren och hellre fokuserar på producenten. Samma känsla har den unga producenten i Österbotten, känslan av att det är honom det är fel på. Är det den signalen vi vill sända till unga företagarfamiljer? Jag tror inte det, och, värderade talman, jag vet att regeringen inte vill det. Därför vore det nu skäl att jord- och skogsbruksminister Essayah startar beredningen för att möjliggöra investeringar i stöd till landets pälsproducenter för djurens välbefinnande.

Arvoisa puhemies! Minäkin olen itse nuori tuottaja, yrittäjä ja eläinten omistaja. Minua loukkaa tällainen keskustelu, mitä tänään täällä käydään.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Otetaan sitten käännöstä. — Ei ihan vielä edustaja Hänninen, ei, vaan nyt otetaan ensin käännös, ja sen jälkeen sitten edustaja Hänninen.

[Tulkki esittää puheenvuorosta suomenkielisen yhteenvedon]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ja sitten mennään puhujalisalle. Edustaja Hänninen.

19.30 Juha Hänninen kok: Arvoisa rouva puhemies! Turkistarhaus on laillinen elinkeino Suomessa. Suomessa on kuntia, joiden verotulot ovat riippuvaisia turkistarhauksesta. On myös perheitä, joiden toimeentulo on riippuvainen turkistarhauksesta. Suomessa turkiseläinten olosuhteet ovat varsin hyvät. Kuitenkin alan toimintaa ja ennen kaikkea eläinten hyvinvointia pitää kehittää vastuulliseksi. Turkisten kysyntä loppuu aikanaan. Siihen asti, kun kysyntää on, on myös maailmassa turkistarhausta, ja meidän tehtävämme on pitää huolta siitä, että eläinten hyvinvointia ja terveyttä edistetään ja valvotaan Suomessa. On siis parempi, että turkikset tuotetaan maissa, joissa eläinten hyvinvoinnista huolehditaan ja joissa valvonta toimii. Turkiseläinten hyvinvointia pitää kehittää ilman, että on tarvetta kieltää koko elinkeino. Se, että kyseessä on hiipuva ala, ei ole syy sitä kieltää. Vastuullista toimintaa on se, että tunnistetaan ja tunnustetaan riskit, jotka liittyvät ihmisillekin vaarallisiin eläintauteihin sekä siihen mahdollisuuteen, että turkistarhaus on pakko lopettaa joko yritystasolla tai kokonaisuudessaan. Sitä en toivo. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Elomaa.

19.32 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Turkistarhaus historiaan -kansalaisaloitetta käsitellään nyt täällä salissa. Turkistarhaus on ollut myös menneinä vuosina erittäin tärkeä elinkeino. Alan taloudellinen merkitys on vuosien mittaan kuitenkin hieman laskenut ja on laskemaan päin. Ihmisten suhtautuminen turkisten käyttöön on valtavan paljon myös muuttunut. Taloustutkimus teki vuonna 2023 turkistarhausta koskevan mielipidemittauksen, jonka mukaan 83 prosenttia suomalaisista vastustaa nykymuotoista turkistarhausta. Elikkä tästä 83 prosentista osa haluaa lopettaa sen kokonaan ja osa haluaa paremmat olosuhteet eläimille.

Mielestäni yksi syy turkistarhauksen vastustamiseen on se, että kun vuonna 2013 tässä salissa, jossa itsekin olin, käsiteltiin tätä samaa elinkeinoa, niin luvattiin, että virikkeet eläi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 88/2024 vp

mille lisääntyvät, häkin kokoa kasvatetaan ja myös että eläimille, varsinkin ketuille, jotka seisovat ritilöiden päällä koko ikänsä, keksitään joku parempi, eläinystävällisempi mahdollisuus. Näitä uudistuksia ei kuitenkaan juurikaan ole tapahtunut, koska tarhayrittäjillä ei ole ollut taloudellisia mahdollisuuksia toteuttaa niitä. Välissä on ollut monta hallitusta, mutta asian parannusehdotukset eivät ole saaneet sitten sitä kannatusta, että niistä olisi tullut tosia. Asia on junnannut paikallaan. Tarhaajat ovat yrittäneet sinnitellä, ja eläinten olosuhteet eivät oleellisesti ole kuitenkaan parantuneet. Tarhaajat ovat olleet vuosia taloudellisessa ahdingossa, vaikka ovat yrittäneet todella kovin. Väliin ovat mahtuneet myös esimerkiksi koronapandemia ja viimevuotinen lintuinfluenssaepidemia, jonka takia suuri määrä sairastuneita turkiseläimiä piti lopettaa. Kettutarhassa melkein 20-kiloinen kettu seisoo pienessä tilassa ritilöiden päällä koko elämänsä. Nyt on määrätty, että vettä saa useammin, ja ravinto on varmaan hyvää, mutta ne eivät tietystikään takaa tätä riittävän hyvinvoinnin tasoa.

Noin 21 maata Euroopassa on kieltänyt turkistarhauksen kokonaan. Lisäksi moni maa on lopettamassa tarhauksen siirtymäajalla. On nähtävissä, että Euroopan unionista voi tulla lähivuosina tarhauskielto, ja sehän nyt tässä hermostuttaa, koska eläimiä ei haluta enää nähdä mahdollisesti näissä ahtaissa häkeissä. Minua askarruttaa se, ettei edes keskustella, mihinkä varasuunnitelmaan suomalaisten tarhaajien auttamiseksi pitäisi ryhtyä, jos tarhauskielto kuitenkin tulee. Eihän EU:sta tiedä, sieltä voi yhtäkkiä tulla tällainen kielto, ja mitä sitten tapahtuu? Turkistarhaus työllisti 1 420 henkilöä vuonna 2023 ja on tärkeä toimiala varsinkin Pohjanmaalla, todella tärkeä. Ja monet sukupolvet ovat jo monena sukupolvena tietysti jatkaneet tätä turkistarhausta.

Nyt pitäisi miettiä, mitä tapahtuu, jos sieltä kuitenkin tulee se kielto. Poikkeuslupan saaminen EU:lta voisi olla yksi mahdollisuus silloin, mutta se on epävarmaa, onko se varma, että se saataisiin. Kuitenkin, niin kuin tässä ja perustuslaissa on todettu ja edustaja Peltokangas nosti vahvasti esille, tämä elinkeinovapaus on loukkaamaton. Ja se on vakava asia, jos sitä loukataan. Nämä ovat faktoja kaikki. Niinpä toivoisinkin, että keskusteltaisiin ilman suuria tunteenpurkauksia siitä, missä tilanteessa ollaan nyt, koska tietysti me haluamme, että tarhaajat selviytyvät. Ja siitä, miten se sitten tehdään, pitää keskustella. Tietysti eläinten hyvinvointi nousee koko ajan vahvemmaksi myös tuolla kansalaisten mielipiteissä, niin että tätä kombinaatiota pitää käsitellä fiksusti. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Jukkola.

19.38 **Janne Jukkola kok:** Arvoisa rouva puhemies! Turkistarhauksesta on keskusteltu eduskunnassa laajasti, ja tähän mennessä on tehty lukuisia aloitteita, jotka ovat käsitelleet niin eläinten hyvinvointia kuin turkiselinkeinon turvaamista ja kehittämistä. Aiheesta on tärkeää puhua.

Tässä keskustelussa on syytä muistaa, että Suomen turkistarhaus on kansainvälisesti tunnistettua huippuluokkaa. Vuonna 2023 suomalainen Saga Furs välitti turkiksia 352 miljoonan euron arvosta huolimatta markkinahäiriöiden haasteista. Lisäksi turkistuotannon verokertymä oli viime vuonna 39 miljoonaa euroa, ja parhaimpina vuosina se on ollut jopa sata miljoonaa euroa.

Aiemmasta kansalaisaloitteesta perustuslakivaliokunta totesi selkeästi, että jos eduskunta päätyisi turkistarhauksen kieltämiseen, tulisi tämä toteuttaa tavalla, joka turvaa elinkeinonharjoittajien perusoikeudet, kuten elinkeinonvapauden ja omaisuudensuojan. Turkise-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 88/2024 vp

linkeinolla on pitkä perinne Suomessa, ja sen lopettaminen ilman asianmukaista siirtymäaikaa ja täysimääräistä korvausta maksaisi valtiolle arviolta miljardi — puolitoista miljardia euroa. Tätä kustannuserää ovat myös entiset hallitukset vältäneet.

Arvoisa rouva puhemies! Kansalaisaloitteen tavoite on ristiriidassa perustuslaissa taatun omaisuudensuojan ja elinkeinonvapauden kanssa, ja elinkeinon alasajo toisi työttömyyttä erityisesti muuttotappioisille pohjalaismaakunnille. Naisvaltaisena alana turkistarhaus on tarjonnut työpaikkoja ja elinkeinoa sadoille perheille, joilla on leipä tässä kiinni. Tarhoja varten on otettu isot lainat, joilla ylläpidetään yritystä ja perheen pärjäämistä. Näillä perheillä on väliä meille pohjalaisille; he ovat merkittäviä työllistäjiä.

On myös tärkeä huomata, että toimiala on sitoutunut panostamaan alan tulevaisuutta turvaaviin investointeihin. Olen keskustellut toimialan järjestön johtohenkilöiden kanssa, ja heillä on kova halu kehittää toimintaa ja parantaa myös eläinten hyvinvointia. Tautiepidemioihin liittyviä riskejä on hallittu tehokkaasti, ja tuottajat ovat tehneet suuria toimia bioturvallisuuden parantamiseksi. Turkistarhoilla on varauduttu nopeasti reagoimaan, eivätkä turkiseläimet pääse kosketuksiin muihin eläimiin tai lintuihin. Tänä vuonna tilannetta on seurattu erityisen tarkasti, eikä uusia tartuntoja ole havaittu. Toimialalla on oltu läpinäkyviä ja toimittu valtion ohjeistusten mukaisesti.

On tärkeää pohtia elinkeinon alasajon seurauksia. Mihin suuntaan olemme menossa, jos tarkastelemme jokaisen tuotantoeläimen elinolojen lajityypillisyyttä? Se on periaatteessa aivan kannatettava ajatus, mutta tässä on pysyttävä realistisina. Suomessa tuotantoeläimillä on nyt jo hyvät oltavat, ja hyvinvoinnin eteen tehdään töitä ja kehitetään toimintaa jatkuvasti. Nyt ei ole vastuullista vaatia kieltoa työllisyyttä ja vientituloja tarjoavalle yritykselle. Turkistarhauksen tulevaisuuden ratkaisee markkinatalous. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kinnari.

19.43 Teemu Kinnari kok: Arvoisa rouva puhemies! Hyvät edustajat sekä muut istuntoa seuraavat! Suomalainen turkistarhaus on osa pitkää perinnettä ja merkittävä elinkeino monille alueille maaseudun Suomessa. Ala tarjoaa työtä ja toimeentuloa ihmisille sekä suoraan että välillisesti ja on osa maamme taloutta. Turkistarhaus on myös vientituotteena merkittävä, mikä tuo Suomeen vientituloja ulkomailta ja tukee myös paikallista taloudellista kasvua, ja kuten ollaan tässä kuultu monta kertaa, niin turkisanalan kaupan viennin arvo edellisenä vuonna oli se 352 miljoonaa, ja tunnuslukujen perusteella ala on edelleen kehittymässä.

Turkistarhausta on usein arvosteltu, mutta on tärkeää myös huomata, että Suomessa ala on tiukasti säänneltyä ja valvottua. Eläinten hyvinvointi on parantunut huomattavasti viime vuosikymmeninä, ja suomalaiset turkistarhaajat noudattavat Euroopan unionin ja kansallisen lainsäädännön vaatimuksia. Suomalaiset turkistarhat ovatkin usein esimerkkejä muulle maailmalle siitä, miten eläinten oloja voidaan parantaa ja alaa kehittää eettisemmäksi.

On myös tärkeä tunnustaa, että turkistarhaus tarjoaa mahdollisuuksia hyödyntää maaseudun resursseja kestäväällä tavalla. Lisäksi kotimaisen tuotannon tekeminen on vaihtoehto, joka vähentää tarvetta tuottaa turkiksia maissa, joissa sääntely on löyhempää. Turkistarhaus on osa monimuotoista maatalouttamme, ja sen merkitys sekä työllisyyden että talouden kannalta on osassa Suomea keskeistä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 88/2024 vp

Arvoisa rouva puhemies! Ymmärrän hyvin, että keskustelu tästä aiheesta on toisinaan kiivasta, mutta meidän on tärkeää käydä sitä rakentavasti ja kunnioittaa myös niiden ihmisten työtä, jotka tätä elinkeinoa tekevät noudattaen samalla tiukkoja sääntöjä ja korkeita standardeja. Tätä työtä tekevät perheet ja perheyrietykset, ja ala toimii markkinaehtoisesti.

Nykyisessä hallitusohjelmassa on huomioitu turkisala seuraavilla sanoilla: ”Hallitus tunnistaa suomalaisen alkutuotannon, kuten eläintilojen, porotalouden, turkis- ja puutarha-alan sekä taimituotannon, tärkeyden ja erityishaasteet.” Sekä: ”Turkisan laatuajrjestelmiä kehitetään yhdessä toimialan kanssa.” Eli: annetaan toimialan kehittyä ja edistetään edelleen eläinten hyvinvointia. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Ollikainen.

19.46 **Mikko Ollikainen r:** Ärade fru talman! Det har hållits många talturer i en fråga som delar den här salen. Argumentering har förts åt olika håll fram och tillbaka. För egen del tycker jag att till exempel ledamot Kurvinen och också just för en stund sedan ledamot Ingo höll väldigt uttömmande och bra talturer ur ett helhetsperspektiv, som jag ser det.

Vi för vår del har ett partidagsbeslut om att vi stöder pälsdjursnäringen och dess utveckling, och således stöder jag inte medborgarinitiativet. Pälsdjursnäringen är en laglig näring och jag ser det inte som hållbart, om vi vill föra samhället och näringslivet framåt, att förbjuda en laglig näring. Samtidigt skulle vi beröva hårt arbetande finländare och deras familjer deras levebröd om vi skulle förbjuda den här näringen.

Pälsdjursnäringen spelar en betydande roll i vår ekonomi och sysselsättning särskilt på landsbygden. Speciellt i Österbotten är pälsnäringen en tradition och den har en stor ekonomisk betydelse. Ett förbud mot pälsnäringen vore ett direkt bakslag för regionen och också landet. Speciellt i det ekonomiska läge som vi har just nu behöver vi sporra till företagande, att få intäkter till vårt land och samhälle, inte förbjuda laglig verksamhet. Och som sagt, farmarna behöver arbetsro, för de uppfyller lagens ramar som redan har satts för det här.

Arvoisa rouva puhemies! Huomaa hyvin, että tämä sali jakaantuu koskien tätä asiakokonaisuutta. Tässä on myös puhuttu jonkin verran luvuista. Itse nostan esiin, että turkiselinkeinon arvoketjun kokonaisverokertymä oli viime vuonna 39 miljoonaa euroa, mutta parhaimpina vuosina verokertymä Suomen valtiolle on ollut noin 100 miljoonaa euroa, ehkä enemmänkin. Toki myös kunnallisella puolella on tullut aika paljon rahaa, palaan sitten siihen vähän myöhemmin.

Suomen turkisteollisuudessa noudatetaan tiukkoja eläinten hyvinvointia ja ympäristönsuojelua koskevia sääntöjä ja standardeja. Suomen turkistalous ja -tarhaus on maailman huippua, jossa eläimet saavat korkealaatuista hoitoa ja huolenpitoa. Käytössä on myös sertifiointijärjestelmät — niin sen pitää ollakin — ja alaa tulee totta kai kehittää.

Itse olen kasvanut turkistalouden kanssa koko elämäni, voi sanoa. Vartuin kunnallisella asuntoalueella. Lähin naapuri oli turkistarhaaja, lähin tarha oli 250 metriä meiltä kotoa ja jäädyttämö 500 metrin päässä. Luokkakaverin isä oli kalastaja, ja siitä sitten tuli ruokaa eläimille. Elikkä turkistalous koskettaa montaa eri alaa, ja, kiitos verovarujen, alalta on kustannettu vuosikymmenten aikana osaltaan peruspalveluja kuntalaisille: kouluja, päiväkoteja, palvelukoteja ja niin edelleen. Myynti on ollut miljardeja vuosikymmenten aikana.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 88/2024 vp

Meidän ei tule kieltää toimivaa ja laillista elinkeinoa, jonka vienti maailmalle on merkittävä. Huutokauppamyynti nyt syyskuussa kasvoi 30 prosenttia viimevuotiseen verrattuna. Meidän tehtävämme tässä salissa on osoittaa arvostusta maaseudun yrittäjille, jotka ovat yleensä perheyrittäjiä.

En tue kansalaisaloitetta, ja tämä näkemys tukee myös puolueemme puoluekokouksentaa. — Kiitos, tack.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lohikoski poissa, edustaja Kangas poissa, edustaja Rintamäki poissa. — Edustaja Rasinkangas paikalla. Olkaa hyvä.

19.50 Merja Rasinkangas ps: Arvoisa rouva puhemies! Vaatimus turkistarhauksen kieltämisestä on pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmakirjausten vastainen, mihin myös me perussuomalaiset olemme sitoutuneet. Hallitus suhtautuu turkistarhaukseen myönteisesti ja pitää turkistuotantoa tärkeänä. Hallituspuolueet ovat myös ennen nykyistä hallitusohjelmaa suhtautuneet turkistarhaukseen pääosin myönteisesti. Ymmärrän hyvin, että asia herättää kansalaisissa erilaisia tunteita riippuen myös siitä, mistä päin asiaa tarkastellaan. Tuotantoeläinten asema yleisestikin herättää voimakkaita tunteita, ja yhteiskunnallinen keskustelu asiasta on ehkä vireämpää kuin koskaan aiemmin.

Kansalaisaloite turkistarhauksen kieltämisestä tuli ensimmäisen kerran eduskunnan käsiteltäväksi vuonna 2013. Ei kukaan halua aiheuttaa kärsimystä eläimille, ei tuotantoeläinkasvattajakaan. Turkiseläinkasvatus on tiukasti säädeltyä niin Suomessa kuin EU-tasolla, ja toimiala on mukana eläinten hyvinvointilainsäädännön kirjauksissa kansallisesti ja EU-tasolla. Suomessa on myös pitkälle valmistelussa uusi turkiseläinasetus, joka tuo vielä lisää parannuksia turkiseläinten hyvinvointiin ja kasvatukseen. Turkiseläinkasvattajilla itsellään on pyrkimys parantaa eläinten oloja ja he vastaavat siitä, että eläimiä kohdellaan ja hoidetaan hyvin säädösten mukaisesti.

Suomessa turkiseläinten rehuna käytetään muun muassa kalanperkuujätteitä ja roskakalaa, mikä on myös järkevää jätetaloutta. Sillä pystytään parantamaan myös vesistöjen fosforikuormaa. Vuosittain turkiseläinrehuksi pyydettyä roskakala poistaa Itämerestä noin 150 tonnia fosforia, mikä vastaa noin kuuden Helsingin Viikinmäen kokoisen jätevedenpuhdistamon vuotuista fosforikuormaa.

Turkiseläimestä hyödynnetään kaikki. Turkisnahat korvaavat keinotekoisia materiaaleja, eläinten rasvasta valmistetaan biodieseliä ja muut osat eläimestä palaavat tiloille toisten eläinlajien rehuksi. Vähemmän tunnettu turkiskasvattamisen hyöty on talteen kerättävä lanta, joka on tuotantoeläinlannoista ravinnerikkaita typen ja fosforin osalta. Kasvatettujen turkiseläinten määrä Suomessa on pysynyt samana tai jopa hieman kasvanut viimeisten 30 vuoden aikana. Samaan aikaan turkistilojen määrä on vähentynyt noin 70 prosentilla. Kasvattaminen on siis keskittynyt ja ammattimaistunut, mikä taas on mahdollistanut monen asian, esimerkiksi eläinten hoitomenetelmien, nopean kehittymisen.

Turkikset menevät Suomesta miltei kokonaan vientiin, mikä on myös tärkeää Suomen kansantalouden kannalta. Vuonna 2023 viennin arvo oli 303 miljoonaa euroa. Suomessa järjestetään maailman suurimpia turkishuutokauppoja. Pidemmällä aikavälillä, vuodesta 2010 alkaen, suomalaisen huutokauppayhtiön, Saga Furs Oyj:n, välitysmyynti on ollut 5,5 miljardia euroa — siis 5,5 miljardia euroa — mikä on merkittävä vientikauppa Suomen kannalta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 88/2024 vp

Turkiseläinten kasvatus työllistää, ja se on alueellisesti tärkeä esimerkiksi koko Pohjanmaan alueella. Sertifioitujen eli valvottujen, säänneltyjen ja hyväksytyjen tilojen eläinten terveys, hyvinvointi ja kasvatusolosuhteet ovat kunnossa. Sertifioitujen tilojen toiminta on läpinäkyvää ja turkikset ovat myös jäljitettäviä. Turkiskaupan asiakkaat haluavat tänä päivänä myös varmistua, että heidän ostamansa turkikset kasvatetaan eettisesti. He käyvät myös tutustumassa turkistuottajien tiloihin ennen ostopäätöksentekoa.

Turkistuotantoeläimen elinkaari on suhteellisen lyhyt, vain noin kuusi kuukautta. Kasvatettuna eläimenä se ei edes selviäisi luonnossa. Suomessa turkistuotanto on ammattilaisien hoidossa, ja siihen liittyy paljon myös eläinten hyvinvointia parantavaa teknologiaa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Marttila.

19.55 Helena Marttila sd: Arvoisa rouva puhemies! Aivan aluksi haluan myös omalta osaltani kiittää aloitteen tekijöitä ja sen allekirjoittaneita siitä, että voimme tänään täällä keskustella turkistarhauksen kieltämisestä, ja olemmekin koko illan keskustelleet eläinten oikeuksista.

Tämä aloite keräsi ennätysajassa yli 100 000 kannatusilmoitusta, mikä on vahva viesti meille päättäjille. Aloitteen keskeinen vaatimus on luopua turkistarhauksesta nimenomaisesti siirtymäajalla sisältäen alasta luopuville tarhaajille annettavan tuen alan vaihtoon, ja tämä aloite on linjassa SDP:n puoluekokouksen hyväksymien tavoitteiden kanssa.

Turkistarhaus on vastoin meidän eläinsuojelulakiemme tarkoitusta ja henkeä. Ja kuten täällä on jo tänään todettu, myöskään perustuslakivaliokunta ei näe perustuslaillista estettä tarhauksen kieltämiselle, vaan valiokunnan lausunnon mukaan eläinten hyvinvoinnin edistäminen on riittävän painava syy alan kieltämiselle. Lausunnossa vuodelta 2013 todetaan: ”Perustuslaista ei valiokunnan mielestä sinänsä johdu estettä kieltää turkistarhausta, jos eduskunnan enemmistö pitäisi sitä luonteeltaan epäeettisenä toimintana ja ehdotus muutoin täyttäisi perustuslain vaatimukset.” Suomen lainsäädännössä ei sinänsä ole estettä tarhauksen kieltämiselle, ja olemmekin kieltäneet muidenkin eläinten, kuten esimerkiksi kissojen ja koirien, pitämisen häkissä. Täällä ei siis tarvitse keskustella siitä, onko turkistarhauksen kieltäminen perustuslain vastaista, vaan jokainen kansanedustaja voi ottaa kantaa siihen, pitääkö turkistarhausta eettisesti hyväksyttävänä elinkeinona, ja itse en pidä.

Keskustelua tarhauksesta ei voi typistää talouteen tai elinkeinovapauteen, sillä turkistarhauksella on merkittäviä vaikutuksia eläinten hyvinvointiin, ja näitä esimerkiksi edustaja Elo on tänään ansiokkaasti kuvannut. EU:n perussopimuksen mukaan jäsenvaltioiden on otettava eläinten hyvinvoinnin vaatimukset täysimääräisesti huomioon. Lisäksi meillä on uunituore kansallinen lainsäädäntö, jonka tarkoituksena on suojella eläimiä ja edistää eläinten kunnioitusta ja hyvää kohtelua ja estää eläimille aiheutuvaa tarpeetonta kärsimystä. Voi vain ihmetellä, mitä merkitystä on säätää tällaisia lakeja, jotka pyrkivät suojelemaan eläimiä, jos lailla ei ole käytännön merkitystä silloin, kun muulla lainsäädännöllä on näin suoria vaikutuksia eläinten hyvinvoinnin toteutumiseen.

Arvoisa puhemies! Sen ohella, että nykymuotoinen turkistarhaus aiheuttaa kärsimystä turkiseläimille, seuraa siitä ympäristöongelmia ja vakavia terveydellisiä riskejä ja nimenomaan riskejä ihmisille ja terveydellemme. Elinkaariarvion mukaan turkis on epäekologisesti kuin tekoturkis, ja tarvitseeko kukaan oikeastaan tekoturkistakaan? Tuotannosta tulee myös selkeitä ilmastohaittoja, rehevöitymistä varsinkin paikallisesti, ja lisäksi nahan

Pöytäkirjan asiakohta PTK 88/2024 vp

käsittelyyn käytetään vahvoja kemikaaleja. On siis harhaanjohtavaa kutsua turkista luonnontuotteeksi siinä vaiheessa, kun se päätyy ihmisten käyttöön.

Turkistarhoille levinneen lintuinfluenssaviruksen uhkana on viruksen muuntuminen ja siirtyminen ihmiseen, minkä on todennut yksiselitteisesti esimerkiksi Eläinlääkäriliitto. Koronapandemian kohdalla tämä riski realisoitui monissa maissa ja minkeissä todettiin koronavirusta. Lisäksi Suomessa todettiin lintuinfluenssan tarttuneen minkkiin. Minkkihän on eläimenä sellainen, että se toimii erittäin hyvänä pohjana sille, että nämä virukset mutatoituvat, ja minkki pystyy vastaanottamaan sekä ihmisen viruksia että näitä lintuinfluenssaviruksia. Minkissä nämä virukset voivat kohdatessaan mutatoitua sillä tavalla, että ne muuttuvatkin ihmisestä toiseen siirtyväksi virukseksi. Seuraava pandemia voi hyvinkin olla peräisin minkkitarhoilta ja Suomesta. Pandemiariskin takia lähes puoli miljoonaa eläintä lopetettiin, ja tarhoille annettavista korvauksista on tullut valtiolle yli 50 miljoonan euron kustannukset. Kun otetaan huomioon korona-aikana maksetut korvaukset, niin alaan on käytetty verovaroja yli 80 miljoonaa euroa neljän vuoden aikana.

Tarhaus on ollut taloudellisesti laskusuunnassa pitkään. Euroopan alueella maa toisensa jälkeen on kieltänyt turkistarhauksen. EU:ssa enää Suomessa, Puolassa ja Kreikassa on merkittävää tarhausta, ja näistä käsittääkseni Puolassa turkistarhauskielto on parlamentin käsittelyssä. Tämän kansalaisaloitteen ohellahan myös eurooppalainen Fur Free Europe -kansalaisaloite etenee EU-tasolla, ja siihen oletettavasti saadaan vastaus vuonna 2026. Jo parissakymmenessä jäsenmaassa on kielletty turkistarhaus EU-alueella tai se on lainsäädännön kiristämisen takia loppunut tai loppumaisillaan. Naapurimaassamme Ruotsissa viimeistenkin minkkitarhojen odotetaan lopettavan tänä vuonna valtion tukiohjelman avulla. Suomessahan kansalaismielipide on vahvasti turkistarhauksen vastainen, ja suomalaisista yli 80 prosenttia vastustaa nykymuotoista turkistarhausta. Tilastoista voidaan päätellä myös se, että turkistarhaus on Suomessa valtaosin sivutoimista, ja ala on hiipuva myös globaalisti kysynnän laskun myötä. Useampi muutotalohan on jo lopettanut turkisten käytön. Kiinassa minkinkasvatus on romahtanut peräti 90 prosenttia viidessä vuodessa, liekö pandemiariskin vuoksi. Toisin sanoen turkistarhauskielto Suomessa tuskin siirtäisi turkistarhausta minnekään.

Arvoisa puhemies! Uskon, että tulevat sukupolvet tulevat arvioimaan meitä sen perusteella, miten kohtelemme eläimiä. Olemme varmasti kaikki yhtä mieltä siitä, että mitään pakottavaa yleistä etua jatkaa turkistarhausta ei ole. Sen sijaan muun muassa kansanterveydellisistä syistä yleinen etu puhuu nimenomaan tarhausta vastaan. Kyse ei ole nähdäkseni elinkeinovapaudesta vaan ennemmin velkavankeudesta, johon tarhaajat on tuomittu ja samalla joutuvat roikkumaan löysässä hirressä. Sympatiani ovat näiden tarhaajien ja yrittäjien puolella. Kyse ei ole siitä, kielletäänkö tarhaus, vaan siitä, milloin se tapahtuu ja tapahtuuko se meidän vai EU:n toimesta. Olisi siksi tarhaajienkin vuoksi reilua säätää selkeä siirtymisaika ja luopumistuki, ja sitä aion edistää maa- ja metsätalousvaliokunnassa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Meriluoto poissa. — Edustaja Jokelainen.

20.03 Jessi Jokelainen vas: Arvoisa rouva puhemies! Turkistarhaus on elinkeinona tullut tiensä päähän, ja se tulee kansalaisaloitteen mukaisin vaatimuksin Suomessa lopettaa. Kulttuurillisesti suhtaudumme eläimiin usein kovin ristiriitaisesti ja epäloogisesti riippuen siitä, koemmeko eläimellä olevan enemmän itseis- vai välinearvoa, ja siitä, millainen tun-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 88/2024 vp

neside meillä kuhunkin lajiin on. Jotkut eläimet ansaitsevat meiltä ihmisiltä hoivaa, kumpanuutta ja ihailua, ja jotkut eläimet taas ovat enemmän välineitä ja siten myös sellaisina kohdeltavia. Rajanveto ei toki ole yksioikoista, ja joskus eläin on samanaikaisesti sekä hyödyke että perheenjäsen, kuten esimerkiksi maataloudessa on tyypillistä. Yleensä on kuitenkin niin, että jos esimerkiksi lemmikkikoira on sairas, kärsii eikä pysty enää lajityypilliseen elämään, sille nähdään armoa ja se lopetetaan. Lemmikin, tuon tunteellisesti lautuneen eläimen, kohdalla kärsimystä ei ole tapana tieteen tahtoen pitkittää. Samaan aikaan Suomen hallitus maksaa kymmeniä miljoonia euroja rahaa, jotta epäeettistä turkibusinestä ja turkiseläinten kärsimystä saadaan ehdoin tahdoin jatkettua.

Turkiseläinten kohdalla ei ole lajityypillisestä elämästä tietoaakaan. Minkit ja siniketut elävät ahtaissa häkeissä, jotka estävät eläimelle tyypillisen vaeltamisen. Eläimet on jalostettu niin, että turkki ja nahka ovat moninkertaisen kokoiset luonnonvaraiseen eläimeen verrattuna. Turkiseläimet kävelevät omassa ulosteessaan, käyttäytyvät apaattisesti ja altistuvat sairauksille, jotka ihmiseen tarttuessaan voivat hyvinkin laajentua epidemiaksi tai jopa pandemiaksi, kuten taannoiset kriisit ovat meille opettaneet.

Turkibusnes on kyntänyt viimeiset vuosikymmenet jatkuvasti tappiollisempaa polkua, ja valtion tuet ovat sille silkkaa tekohengitystä. Markkinaa ei saada elvytettyä millään määrällä rahaa, mikäli kysyntä on pysyvästi muuttunut. Nykypäivänä aidon turkibusen markkinat kärsivät muoti-ihanteiden muutoksesta, muiden materiaalien saatavuuden helppoudesta sekä kuluttajien lisääntyneestä tietoisuudesta turkibusuotannon eettisyyskysymyksissä.

Turkibusnesen tukemista Suomessa perustellaan toisinaan siten, että mikäli markkinat lakkautetaan täältä, siirtyvät ne muihin valtioihin, esimerkiksi Kiinaan, jossa turkiseläinten elinolosuhteet ovat mahdollisesti vielä brutaalimmat. Itse näen, että tietoista vääryyttä ja sen tukemista ei voida perustella vielä suuremman vääryyden olemassaololla. Eikö asiassa kuin asiassa kärsimyksen kokonaisvaltainen vähentäminen ole itsessään arvokas tavoite? Kiinassakin turkibusmarkkina on kutistunut kuluneen viiden vuoden aikana yli 90 prosenttia, mikä kertoo siitä, että turkibusen kysynnän vähenemisessä on kyseessä globaali kuluttajakäyttäytymisen muutos, ei vain suomalaisen markkinan ominaispiirre.

Turkibusarhaus on jo kielletty 21 Euroopan valtiossa, ja Suomen kansalaisistakin 83 prosenttia vastustaa nykymuotoista turkibusarhausta. Useimmissa yhteyksissä Suomesta mieluummin ylläpidetään mielikuvaa edistyksellisenä ja sivistyneenä oikeusvaltiona, joka takapajuisuuden sijaan on mukana yhteiskunnallisessa muutoksessa ja perustaa päätöksensä tutkittuun tietoon. Mikäli turkibusarhauksen kohdalla ehdoin tahdoin takerrutaan sellaiseen maailmaan ja markkinaan, jota ei enää ole olemassakaan, se välittää Suomesta täysin päinvastaista viestiä.

Kotimaisesta yrittäjyydestä ja viennin vetämisestä on ilman muuta huolehdittava mutta ei millä tahansa ehdoilla. Suomalainen turkibusarhaus on jo pitkään maannut toinen jalka haudassa, ja valtion miljoonapanostukset tämän haudan madaltamiseen ovat etenkin tässä taloustilanteessa, josta hallitus on toistuvasti ilmaissut huolensa, hukkaan heitettyä rahaa. Eläimen kärsimyksellä on tässä tapauksessa vielä poikkeuksellisen korkea hinta, ja sille tulee tämän kansalaisaloitteen myötä saada loppu.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Werning.

20.07 Paula Werning sd: Arvoisa rouva puhemies! SDP kannattaa aloitteessa ajettua hallittua turkibusuotannon lakkauttamista. Vaikka itselleni aihe ei aiheuta tässä salissa nähtyä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 88/2024 vp

tunnamyrskyä, en voi kieltää kuitenkaan sitä, etteikö se herättäisi minussa ajatuksia ja kysymyksiä.

Ensinnäkin on tärkeää muistaa, että turkistarhaus on merkittävä työllistäjä esimerkiksi Pohjanmaalla ja se tuo leivän monen perheen pöytään. Tätä ei voi kieltää. Jos ala ajetaan lainsäädännön keinoin alas, tulee olla selvät suunnitelmat siitä, kuinka alueiden elinvoima ja työpaikat turvataan, kuinka turvataan se, etteivät yrittäjät ja perheet jää tyhjän päälle.

Toiseksi, vuonna 2023 turkisten välitysmyyntin arvo kansainvälisessä huutokaupassa oli 352 miljoonaa euroa. Suomessakin turkistuotannolla on myös taloudellinen vaikutus. Mikäli turkistarhaus kielletäisiin, kuinka korvattaisiin tässä haasteellisessa taloudellisessa tilanteessa nämä verotulot, jotka menetettäisiin?

Kolmantena asiana pohdin sitä, että kyseessä on satoja vuosia vanha laillinen elinkeino, jota on harjoitettu Suomessa sukupolvesta toiseen. Tämä ei ole asia, jonka voisi vain pyyhkiä pois ilman huomattavia seurauksia. Mikäli ala ajettaisiin alas, hintalappu tulisi arviolta olemaan 1—1,5 miljardia euroa. Mistä nämä rahat revittäisiin tässä taloudellisessa tilanteessa, ja onko valtiolla tähän varaa?

Neljäntenä seikkana totean sen tosiasian, että alalla on myös toimijoita, joilla on halu luopua omasta aloitteesta turkistarhauksesta. Näissä tapauksissa näen välttämättömänä, että heitä ei jätetä oman onnensa nojaan toimeentulon, eettisten kysymysten eikä myöskään henkisten paineiden kanssa. Pidän kannatettavana sitä, että tulevaisuudessa selvitetäisiin vapaaehtoisesti turkistarhauksen lopettaville kohdennetun luopumistuen maksamista.

Asia ei ole mustavalkoinen, ja toivon, että esille nostamiani seikkoja otetaan huomioon, jos harkitaan tämän elinkeinon kieltämistä lainsäädännön avulla.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Perholehto poissa. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

20.10 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Nyt käsitteillä oleva kansalaisaloite on sellainen aloite, jota en missään olosuhteissa voi hyväksyä. Turkiseläinten hoito ja turkiskauppa ovat laillista elinkeinoa, mikä on Suomessa moneen kertaan koeteltu eri oikeusasteissa tai erilaisilla lausunnoilla, ja muun muassa perustuslakivaliokunta on tukenut vahvasti elinkeinonvapautta, yrittämisen vapautta ja omaisuudensuojaa. On aika käsittämätöntä, että vihervasemmisto tällaiset lailliset perusasiat heittää romukoppaan vääristellen tietoja, jotka ikään kuin osoittavat sitten heidän mielestään sen, että kysymyksessä on laitton tai jotenkin eettisesti arveluttava elinkeino. Eihän se näin ole. Varokaa vain menemästä sellaiseen yhteiskuntaan, että te pystytte yhtäkkiä omilla, muutetuilla tiedoillanne jonkun tuomitsemaan laittomaksi ja sen jälkeen esimerkiksi tällä kertaa lopettamaan elinkeinon, tai tekemään jotain muuta hauskaa.

Arvoisa puhemies! Moni teistä on jo maininnut vihervasemmiston puheenvuoroissa, että tämä 51 miljoonaa, mistä olette moneen kertaan puhuneet, muka olisi joku elinkeinotuki. Niinhän ei ole. Kysymyksessä on ihan normaali tilanne, kun koronan takia korvattiin, kun muutamilta tiloilta jouduttiin lopettamaan tautiepäilyn takia näitä eläimiä. Lyhyt lainaus valtion papereista: ”Valtioneuvoston viime helmikuussa myöntämä 51 miljoonan euron määräraha influenssatilojen korvauksiin ei ole elinkeinotukea tai valtiontukea, vaan eläintautilain mukainen vahingonkorvaus valtion tuhoamasta yritysten omaisuudesta. Kyse ei ole milteään osin ollut turkiselinkeinolle annetusta tuesta.” Siis onko teille totuus

Pöytäkirjan asiakohta PTK 88/2024 vp

vain joku semmoinen työväline, jota voidaan muunnella ja vääristellä ja sitten somessa kertoa ihmisille pelotellen tietoa, että tämä on kamalaa tukea ja veronmaksajien rahoja tuh-lataan?

Kannattaa muistaa, että viimeisten 15 vuoden aikana, vuodesta 2010 lähtien, tämän tur-kistuotantoelinkeinon tuotto Suomelle, tai näille yrittäjille, on ollut 5,5 miljardia euroa, ja kun tästä lasketaan sitten verot ja työpaikat ja monet muut hyödyt, joita suomalainen yh-teiskunta on saanut, niin kyllä te olette, niin kuin tässä talossa on tapana sanoa, totuutta käyttäneet säästeliäästi. Olisiko vihdoinkin aika kertoa näille ihmisille, miten asia oikeasti on? Kun oma mielipide on noin vahva ja ihanteellinen, niin jos te nyt aloitatte tätä maailmaa pelastamaan, annan teille hyvän neuvon: Kun te poltatte tuossa läheisessä voimalassa val-tavat määrät Euroopan jätteitä, kukaan ei tunnu kiinnostuvan siitä, mitä siellä on. Miksi te ette sitä... Minulle on lapsesta asti kotona opetettu, että jos aloittaa parantaa maailmaa, niin kannattaa aloittaa siitä omasta itsestä. Ei auttanut mennä naapuriin sanomaan, että teillä on epäsiistiä. Kyllä äiti piti huolen siitä, että ensin piti oma huone siivota ja oma talo laittaa kuntoon, ennen kuin voi edes haaveilla toisille sanovansa.

Teillä on tämä maailmanparantaminen ja halailu tapana, ja jos tämä aloite jostakin kum-man syystä meni läpi, sehän johtaisi siihen ihan varmasti, että sitten tulisi muita asioita, jotka te haluatte lopettaa siinä omassa ihannemaailmassa, jota elätte. Onko se sitten mai-dontuotanto, lihantuotanto tai joku muu. Sellaisiakin puheenvuoroja olen aika monelta tei-dän maailmankatsomustanne kannattavalta ihmiseltä kuullut. Oletteko te jotakin erikoisia yli-ihmisiä, että te voitte tällaisia Suomen lain vastaisia tekoja esittää? Hyvä, että parla-mentaarisesti ja laillisesti keskustelemme tällä keinoin eduskunnan salissa, se on ihan oi-kein, mutta se ei voi olla oikein, että asetatte itsenne kaiken yläpuolelle ja voitte lakkauttaa elinkeinoja ja viedä ihmisiltä leivän suusta ja Suomen valtiolta verotulot. Kuvitteletteko te, että meidän edessä olevien säästöjen aikana voisimme tällaisiin korvauksiin edes mennä? Toivon hieman realismia teidän puheisiinne.

Lopuksi, arvoisa rouva puhemies, vielä se, että nämä yrittäjät ovat oman yritystoimin-tansa, turkistarhauksen, yhteydessä kehittäneet omaa alansa erittäin määrätietoisesti: ser-tifikaatit ovat kunnossa, eläintautien rokotukset ovat kunnossa ja muun muassa koronaan-kin, joka vaivasi sekä ihmisiä että eläimiä, hankittiin rokotteet. Siinä kun sitten tuli tämä vahinko, jossa 51 miljoonan euron vahinko syntyi, kun valtio määräyksellään lopetti nämä eläimet ja syntyi tämä äsken mainittu vahinko, joka mitattiin 51 miljoonan euron arvoisek-si, niin te kerrotte täällä, että on saanut jotakin tukea. Olkaa nyt edes sen verran rehellisiä, että kerrotte ihmisille, teidän kannattajillenne, mitä on oikeasti tapahtunut. Jos haluaa ar-vostusta ihmisten keskuudessa, niin kannattaisiko aloittaa totuudesta? Se on varmaan sel-lainen hyve, joka varmasti auttaa meitä kaikkia ihmisiä eteenpäin. Ei tällä keinoin voi men-nä eteenpäin, että kerrotte puolitotuuksia, totuudenvastaisia tietoja suorastaan, ja sitten teette siitä aloitteen ja sitten lehdet kirjoittavat ja somessa pauhaatte, että miten on tämä paha tai tuo paha. [Tiina Elo: Tämä on kansalaisaloite!] — On kansalaisaloite, mutta ker-rotteko te näille kansalaisaloitteen allekirjoittajille, mikä tästä 51 miljoonasta eurosta oli totuus? Tuskinpa vain.

Toivon, arvoisa rouva puhemies, että tällainen disinformaation levittäminen lopetetaan. Me aina paheksomme tässä maassa sitä joidenkin valtioiden tapaa levittää propagandaa — tällä hetkellä se tuolla maailman neteissä on ihan suosittua Ukrainan sodan takia, ja sitä me kyllä paheksomme — mutta ennen kuin sitä menemme enemmälti paheksumaan, niin kannattaisi aloittaa se oman kotipiirin siivoaminen ja kertoa ihmisille totuuksia, koska se

Pöytäkirjan asiakohta PTK 88/2024 vp

on varmasti pitkässä juoksussa ainoa oikea tie. Jos haluaa arvostusta, pitää käyttäytyä sen mukaisesti.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Vastauspuheenvuoro, edustaja Hopsu.

20.16 Inka Hopsu vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Näistä tuista ja korvauksista tässä edustaja Hoskonen käytti puheenvuoron. Minä koitan tarkentaa nyt. Siellä on se reilu 30 miljoonaa niitä koronan myötä maksettuja tukia, ja ne ovat kyllä elinkeinotukia. Sitten on tämä reilu 50 miljoonaa, joka on korvauksia niistä lintuinfluenssan takia tapetuista eläimistä. Mutta siinäkin on semmoinen elementti, että jos me ei tehdä alalle mitään, me tiedetään tämä riski siitä, että vastaavia voi tulla uudestaan, niin meillä on uudestaan edessä vastaavanlaiset korvaukset. Se ei ole mielestäni järkevää.

Sitten Animalia on tehnyt pitkän selvityksen myös muista tuista, joita ala on saanut. Muun muassa EU:n maataloustukea löytyy semmoinen puolen miljoonan potti, reilun sadan tonnin potti kasvattajaliitolle. Sitten tukea on myönnetty välillisesti myös EU-rahoista: rakennerahastosta noin miljoona turkisan tukipottiin, kahta reittiä ammattikorkeakoululle ja toisaalta myös Luonnonvarakeskuksen kautta. Ja sitten rakennerahastosta on jaettu tukea myös tuote- ja liiketoiminnan kehittämiseen. Ja sitten minä ainakin omassa puheenvuorossani käytin myös näistä lainantakauksista puheenvuoron siitä, jos pankit eivät myönnä lainoja mutta valtio kuitenkin takaa puolitoista miljoonaa näitä tukia. Eli tässä on tätä erilaista monesta pienestä purosta [Puhemies koputtaa] kertyvää tukipottia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: No niin, meni vähän ylitse. — Mutta nyt sitten vielä Hoskonen, vastauspuheenvuoro.

20.18 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Vielä lyhyesti tästä, kun näitä eläimiä jouduttiin tämän pandemian takia lopettamaan. On aivan selvä asia, kun mennään toisen omaisuutta tuhoamaan, että siitä varmasti joutuu maksamaan korvaukset. Jos minä vaikka suutuspäissäni särkisin jonkun esineen joltakin ihmiseltä vahingossa vaikka, niin kyllä olisin koko ajan korvausvelvollinen, ennen kuin olisin vahingon korvannut. Näinhän se menee Suomessa. Ei tämä ole mikään, että jollakin ihmisellä on etiikka niin korkealla, että hän voi mennä toisen pihaan särkemään jotakin tai lopettamaan jonkun elinkeinon. Se on anarkiaa. Kyllä järjestäytyneessä yhteiskunnassa ja demokratiasa toimitaan lakien, asetusten ja yleisten hyvien tapojen mukaan, ja elinkeinovapaus on olemassa, omaisuudensuoja on olemassa. Se into, millä tässäkin salissa ollaan lopettamassa yksityistä omaisuutta ja ottamassa sitä valtion haltuun ja lopettamassa laillisia elinkeinoja, on kyllä aivan kummallinen näköala. Varjelkoon, että sellainen totuus Suomessa jonnain päivänä alkaisi. Mieluummin kannattaisi keskittyä Suomen kansantalouden ylösaeroon ja verotulojen lisäämiseen, ihmisten saamiseen töihin ja sosiaali- ja terveydenhuollon ongelmien ratkaisuun. Siellä on aitoa työtä. Tällainen moraaliposeeraus, mitä te teette, arvoisa vihervasemmisto, on minusta hyvin vastenmielistä. Toivon, että siihen tulee muutos. Uskon parempaan huomiseen.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Mäenpää.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 88/2024 vp

20.19 **Juha Mäenpää ps:** Arvoisa rouva puhemies! Hyvät miehet ja naiset! En malta olla ottamatta äskeiseen edustaja Hopsun kommenttiin kantaa, kun puhuitte 30 miljoonan tuesta. Muistakaa, että te olitte itse hallituksessa silloin, kun tämä tuki on myönnetty, eli sitä on ehkä sillä tavalla turha kritisoida.

Ja kiitos edustaja Hoskoselle hyvistä huomioista siitä 50 miljoonan euron korvauksesta.

Arvoisa puhemies! Haluan teiltä, edustajat, kysyä, tiedätekö muuten, onko joku EU-maa kieltänyt turkisten myynnin. Onko olemassa Euroopan unionissa valtioita, joissa turkiksia ei saisi myydä? No, minä tiedän. Ei ole. Turkiksia saa myydä kaikkialla Euroopan unionissa. Tämä harvoin keskusteluun nostettu tosiasia on hyvä sisäistää. Mutta arvaatteko, mikä oli maailman ensimmäinen maa, joka kielsi turkisten myynnin vuonna 21? Tämä valtio oli nimeltään Israel. En muista henkilökohtaisesti kuulleen tästä yhdeltäkään aktivistilta tai lukeneeni asiasta valtakunnallisista viestimistä. Edelliset tiedot ovat muuten peräisin eläinoikeusjärjestö Animalialta, joten luulisi kelpaavan myös sinne salin vihervasemmalle laidalle. Voitte halutessanne käydä tarkistamassa faktat yhdistyksen verkkosivuilta.

Arvoisat edustajat! Meillä on lähetekeskustelussa täällä kansalaisaloite nimeltä ”Turkistarhaus historiaan — Oikeudenmukainen siirtymä turkistarhattomaan Suomeen”. Ensinnäkin haluaisin, että todellakin turkistarhaus jää historiaan mutta ei sillä, että se lopetetaan, vaan sillä, että se jatkuu kunniallisena ammattina Suomessa. Kiinnitin myös huomiota kansalaisaloitteen nimessä tapahtuvaan epärehelliseen väitteeseen ”oikeudenmukainen siirtymä”. Ei sellaista olekaan. Ei Suomen valtio voisi taata elinkeinonharjoittajalle ja työntekijälle oikeudenmukaisuutta tilanteessa, jossa se keinotekoisesti veisi näiltä edellä mainituilta tarhaajilta ja heidän työntekijöiltään ammatin ja heidän yksityisessä omistuksessaan olevan ja vapailla markkinoilla toimivan työpaikkansa ja siten toimeentulonsa. Mikä pahinta, aloitteessa ei edes tarjota aitoa vaihtoehtoa työpaikkansa menettäville ihmisille. Puhutaan vain luopuville tarhaajille tarkoitetun luopumistukijärjestelmän luomisesta mutta ei kuitenkaan kerrota, mitä se pitäisi sisällään. Esitetään alasajon hyödyttävän tarhaajia mutta ei eritellä, millä tavalla. Jää vaikutelma, että kyseiset kohdat on lisätty aloitteeseen vain suurta yleisöä varten, jotta kiusalliset kysymykset yrittäjien ja työntekijöiden tulevaisuudesta vältettäisiin. Me poliitikot emme kuitenkaan voi sivuuttaa ihmiskohtaloita olankohautuksin, vaan tehtävämme on tehdä vastuullisia päätöksiä. Tähän tarkoitukseen aloite ei tarjoa kummoisia eväitä.

Vaihtoehtoja luopuville tarhaajille olen kyllä kuullut aivan muualta. Aiemmin mainitsemani Animalia-järjestö huomauttaa esimerkkinä, että kun Tanskassa kiellettiin minkkitarhaus korona-aikana, tarhaajat siirtyivät muille aloille, esimerkiksi panemaan olutta. Kaikki kunnia kekseliäälle yrittäjyydelle, mutta hieman epäilen, että oluen litkimisellä paikat-taisiin turkismyynnin vientitulojen jättämä aukko. Kaiken lisäksi politiikassa eniten turkistarhausta vastustavat tahot vaikuttavat ulostulojensa perusteella myös karsastavan oluen-tuotannon lisääntymistä. Hallituksen päättämä olutveron kevennys sai erityisesti sosiaali-demokraatit ja vasemmistolaiset edustajat pillastumaan.

Vaikka erilaisia vaihtoehtoja silloin tällöin kuulee, ei vastaani ole tullut uskottavia ja tutkimustietoon perustuvia ratkaisuehdotuksia, joissa Suomen talous ja varsinkaan turkistarhauksen suhteen aktiiviset maakunnat aluetalouksineen eivät ottaisi osua. Vuonna 2023 turkisalan viennin arvo oli 303 miljoonaa euroa ja turkiselinkeino työllisti arvoketjussaan Suomessa 1 420 henkilötyövuotta. Verokertymää alan arvoketjusta kertyi yhteensä 39 miljoonaa euroa yksinomaan verovuonna 2023, vaikka tämä vuosi oli alalle poikkeuksellisen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 88/2024 vp

haastava ja sille sijoittui muun ohella lintuinfluenssan uhan perusteella tehty laajat lopeustoisimet.

Jos esittää toimenpiteitä, pitäisi myös pystyä kertomaan, millä ne kustannetaan. Mistä turkistarhauksen vastustajat repisivät 39 miljoonaa euroa vuodessa? Otetaanko lisävelkaa jo valmiiksi velkaisessa maassa? Verotetaanko kansalaisia vielä enemmän, vaikka maamme verotus on jo ennestäänkin ankaraa? Vai leikataanko sosiaali- ja terveyspalveluista, kenties koulutuksesta? Jos on valmis ideologisista syistä kieltämään verotuloja tuottavaa laillista elinkeinoa, niin pitää myös ymmärtää kannattamansa teon seuraukset.

Arvoisa puhemies! Onnekseni voin todeta, että meillä on tällä hetkellä vallassa hallitus, joka ottaa suomalaisten taloudelliset huolet tosissaan. Emme tee hätiköityjä päätöksiä vain siksi, että erilaiset aktivistit kovaäänisesti vaatimuksiaan huutavatkin. Käsittelyssä oleva kansalaisaloite turkistarhauksen kieltämiseksi on ristiriidassa hallitusohjelman kanssa. Lainaus hallitusohjelmasta: ”Hallitus tunnistaa suomalaisen alkutuotannon, kuten eläintilojen, porotalouden, turkis- ja puutarha-alan sekä taimituotannon, tärkeyden ja erityishaasteet. Turkisalan laatujärjestelmiä kehitetään yhdessä toimialan kanssa.”

En kannata turkistarhauksen kieltämistä enkä kyseistä toimenpidettä vaativaa kansalaisaloitetta.

Lopuksi tuli mieleen vielä semmoinen, että ovatkos turkistuottajat kansanryhmä. Itseäni täällä joskus syytettiin sellaisesta asiasta, jossa en maininnut mitään ryhmää, mutta tässä kuitenkin mainitaan turkistuottajat. Ovatko he kansanryhmä, eli eikö tällainen aloite ole silloin kiihottamista kansanryhmää vastaan? Turkistarhaus on yrittäjyyttä ja kunniallinen ammatti siinä kuin muutkin ammatit. Tarhaus on myös suomalaista vientiteollisuutta, jolla maksetaan myös vihervasemmiston palkat tässä salissa. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitos. — Edustaja Norrback poissa. — Edustaja Elo, olkaapa hyvä.

20.26 Tiina Elo vihr: Arvoisa puhemies! Käsittelemme täällä tosiaan kansalaisaloitetta turkistarhauksen hallitukseksi alasajoksi Suomessa. Täällä salissa on tänään käytetty lukuisia hyvin perusteltuja puheenvuoroja siitä, miksi turkistarhaus ei nykymuodossaan tule Suomessa jatkumaan. Tämä ei ole tarhaajien vika, vaan tämä on osoitus siitä, että maailma muuttuu ja elinkeinot muuttuvat sen mukana. Siksi ajattelen, että nyt olisi vastuullista ajaa ala hallitusti alas luopumistukia tarjoten. Tämä olisi selkeä viesti myös turkistarhaajille siitä, mikä on alan tulevaisuudennäkymä.

Toinen vaihtoehto on Ruotsin tie, eläinten hyvinvoinnin todella merkittävä parantaminen. Ruotsissa kettujen kasvattaminen on ollut vuodesta 2001 lähtien sallittu vain tiloissa, joissa ketuilla on kaivamismahdollisuus, virikkeitä ja mahdollisuus elää luontaisesti sosiaalisena ryhmänä. Tämä johti kettutarhauksen loppumiseen Ruotsissa. Ajattelen, että tämä olisi tuottajien kannalta tyylympi tie, kun ala muuttuisi kannattamattomaksi lainsäädännön tiukennusten kautta ilman hallittua siirtymää ja luopumistukia.

Arvoisa puhemies! Kyse on siis siitä, että nykytiedon valossa turkistarhaus ei nykymuodossaan ole eläinten hyvinvointilain hengen mukaista, ja näin ollen, jos ala jatkuisi, sen standardeja pitäisi kiristää merkittävästi, jotta eläimet voisivat edes jossain määrin noudattaa lajityypillistä käyttäytymistä. Tästä säättäminen, edes pientenkään parannusten säättäminen, ei kuitenkaan ole onnistunut. Turkiseläinten hyvinvointia parantavaa turkisetusta on

Pöytäkirjan asiakohta PTK 88/2024 vp

yritetty uudistaa jo useamman hallituksen ajan, mutta sitä ei ole saatu tehtyä. Tämä on suullista turkiseläinten kannalta, ja ajattelen, että myös turkistuottajien kannalta.

Tässä salissa turkistarhauksen puolustajat ovat vedonneet elinkeinovapauteen, satavuotiaan elinkeinon jatkamiseen. Kun mietitään Suomea sata vuotta sitten, tämä maa oli hyvin erilainen ja elinkeinot olivat hyvin erilaiset kuin nyt. On myös selvää, että elinkeinorakenteemme on aivan erilainen sadan vuoden kuluttua. Kestävässä yhteiskunnassa elinkeinorakenteen muutostarpeet tunnistetaan ja ennakoidaan tiedon lisääntyessä ja olosuhteiden muuttuessa, jotta muutokset voidaan tehdä hallitusti. Se on myös elinkeinonharjoittajien etu. Ja kuten täällä salissa on tänään todettu, myöskään perustuslaki ei ole turkistarhauksen lopettamisen esteenä. Perustuslakivaliokunta on linjannut vuonna 2013, että turkistarhaus voidaan kieltää Suomessa lainsäädännöllä perustuslain sitä estämättä.

Mehän teemme tässä talossa kansanedustajina jatkuvasti lainsäädäntöä, joka ohjaa ja säätelee elinkeinoja maailman muuttuessa. Tällä kansalaisaloitteella tarjotaan vastuullinen vaihtoehto, kun ehdotetaan, että Suomeen laaditaan kansallinen suunnitelma turkistuotannon lakkauttamiseksi kohtuullisella siirtymäajalla ja että alan harjoittamisesta luopuville tarhaajille tarjotaan luopumistukijärjestelmä. Samalla kun vanhoja elinkeinoja jää historiaan, uusia tulee tilalle. Se vaatii tutkimusta, kehittämistä, innovaatioita, niihin satsaamista, ja siihen Orpon hallitus onneksi satsaakin parlamentaarisesti sovitun tason mukaisesti.

Arvoisa puhemies! On selvää, että yksittäisen alan alas ajaminen ei ole helppoa ja tällaisen päätöksen on perustuttava vakaaseen harkintaan. Ja siksi on tärkeää, että tänään keskustelemme tässäkin salissa tästä asiasta. Tämä työ eläinten oikeuksien puolustamiseksi on ollut pitkäjänteistä ja sinnikästä. Edellinen aloite, jossa esitettiin turkistarhauksen lopettamista Suomessa, jätettiin vuonna 2013, ja siihen käsittelyyn tuo perustuslakivaliokunnan kannanottokin aikanaan liittyi. Itse toivon, että tässä asiassa voitaisiin tosiaan vastuullisesti edetä, ettei kävisi niin kuin esimerkiksi turvetuottajien kohdalla kävi, että pitkään uskoteltiin, että ala voi jatkua niin kuin ennenkin, ja sitten, kun ilmastotoimet ja lainsäädäntö ja EU:n ilmastopolitiikka johtivat siihen, että turvetta ei enää voi polttaa energiaksi, se tuli turvetuottajille yllätyksenä. Toivon, että turkistarhauksen kanssa voidaan edetä hallitusti ja saada se Suomessa siirrettyä viimein historiaan.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Furuholm.

20.31 Timo Furuholm vas: Arvoisa rouva puhemies! Kun tätä tärkeää kansalaisaloitetta läpi lukee, niin mieleen tulee viisaus, että ei ole ollenkaan pelkurimaista tietää, mikä on järjetöntä. On järjetöntä antaa täältä salista sellaista signaalia, että väistämättä hiipuvalla, hyvin epäeettisellä ja yleisen mielipiteen vastaisella alalla olisi edellytyksiä jatkua tulevaisuudessa. Olisi järjetöntä lupaila tekohengitystä alalle, joka kaipaa saattohoitoa. Turkistarhaus on kannattamatonta ja vaatinut tälläkin hallituskaudella julkisia panostuksia selvittääkseen. Ei ole siis ilmassa sellaisia merkkejä, että tulevaisuus olisi valoisampi, kun kysyntä on hiipumassa. Itse asiassa kehityskulku koko Euroopassa on alan vastainen. Olisi outoa, jos Suomi puoliväkisin uisi vastavirtaan eläinoikeuskehityksen suhteen.

Arvoisa rouva puhemies! Jos on ollut vaikeaa alan yrittäjillä viime vuosina, niin tukalat ovat olot niillä eläimillä, jotka elämänsä ahtaissa häkeissään viettävät vain siksi, että kaupoista löytyy turkiksia. Luksustuote ei ole tekosyy eläinten julmalle kohtelulle — tämä meidän pitäisi tässä salissa myöntää.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 88/2024 vp

Täällä nousi esiin myös se, että pitäisi yhdessä tarhaajien kanssa pohtia, miten alan eettisyyttä, eläimien hyvinvointia parannettaisiin. Esimerkiksi Ruotsissa tätä keinoa yritettiin, mutta tuloksena oli alan kannattamattomuus ja lopullinen alasajo. Tosiasia on se, että mahdolliset taloudelliset hyödyt syntyvät eläinten hyvinvoinnin kustannuksella. Siksi sitä on kovin vaikea korjata.

Arvoisa rouva puhemies! On epäreilua sekä eläinten että turkistarhaajien kannalta siirtää tätä päätöstä aina vain eteenpäin etsien laastaria, jota ei ole olemassa. Kuten tässä kansalaisaloitteessa todetaan, tarvitaan reilu ja hallittu siirtymä, jotta turkistarhaajilla on mahdollisuus varautua ja uudelleen kouluttautua seuraavaan seikkailuun. Tällä toimintatavalla kunnioitettaisiin niitä yrittäjiä, joita asia koskee. Epäoikeudenmukaista olisi esittää yhä edelleen, että kaikki on hyvin.

Arvoisa rouva puhemies! Lopuksi haluan sanoa, että kannatan tätä kansalaisaloitetta ja kunnioitan eläinten oikeuksia — toivottavasti moni muukin täällä salissa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Holopainen.

20.34 Hanna Holopainen vihr: Arvoisa puhemies! Halusin tulla toistamiseen puhumaan tänne pöytäöön tästä turkistarhaukseen liittyvästä kansalaisaloitteesta — ensisijaisesti siksi, että haluan erityisesti kiittää edustaja Kurvista hänen aiemmin tänään käyttämästään, sinänsä rakentavasta puheenvuorosta. Tunnistan sen saman tarpeen, minkä hän puheenvuorossaan esitti siitä, että rakentava keskustelu on ensisijaisen tärkeää.

Edustaja Kurvinen muisteli 90-luvun turkistarhauskeskustelua. Muistan sen itsekkin erittäin hyvin. Olin silloin nuori lukiolainen, joka vietti kaiken vapaa-aikansa koirien ja hevosten parissa. Ja kun silloin televisiosta illasta toiseen näytettiin kuva- ja videomateriaalia turkistarhoilta, muistan, kuinka järkyttyneenä seurasin sitä, miten voi olla mahdollista sen ajan, 90-luvun, Suomessa, että jossain eläimiä kaltoinkohdellaan näin vakavalla tavalla. Muistan myös sen hämmästyksen ja pettymyksen siitä, että tämä paljastus, joka osoitti sen, että tällainen kaltoinkohtelu oli pikemminkin sääntö kuin poikkeus alalla, koska tätä materiaalia oli hyvin monelta eri tarhalla, ei johtanut siihen, että alan todellisiin ongelmiin olisi puututtu.

Tunnistan myös hyvin sen asian, mitä edustaja Kurvinen nosti esiin, että se keskusteluilmapiiri silloin oli äärimmäisen tulehtunutta, äärimmäisen vastakkainasettelevää. Näin jälkikäteen katsottuna uskon, että juuri ne keskusteluilmapiirin ongelmat itse asiassa johtivat siihen, että mitään muutoksia ei tehty vaan asioissa siirryttiin eteenpäin ja ikään kuin todettiin, että tästä oli liian vaikeaa tehdä päätöksiä silloisten päättäjien toimesta. Siksi koen äärimmäisen tärkeäksi, että nyt vuosikymmeniä myöhemmin pystymme käymään rakentavaa keskustelua, ja siksi olen äärimmäisen kiitollinen siitä, että keskustan eduskuntaryhmän puheenjohtaja käytti täällä tänään aikaa siihen, että hän halusi omia näkökulmiaan täällä asiallisesti tuoda esiin.

Olemmehan nyt siitä poikkeuksellisessa tilanteessa, että yhä laajemmin eri puolueissa ja poliittisissa ryhmissä on tunnistettu vihdoin se, että turkistarhauksen puitteissa on mahdollonta löytää niitä keinoja, jotta eläinten olosuhteita voitaisiin riittävästi parantaa. Tätä kuvaa muun muassa se, että tämän vuoden toukokuussa keskustanuoret julkaisivat kannanoton, jossa he vaativat turkistarhauksen lopettamista siirtymällä vuoteen 2032 mennessä — valtava edistysaskel.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 88/2024 vp

Toisaalta tunnistan hyvin myös sen, että tässä on kysymys alueellisesti hyvin poikkeuksellisella tavalla keskittyneestä elinkeinosta. 90 prosenttia turkistarhoista sijaitsee Pohjanmaalla, ja jos katsoo vaikka tämänkin illan puheenvuorolistaa, niin sen pohjalta ei ole yllätys se, että valtaosa niistä puheenvuoroista, joissa ikään kuin ei haluta kannattaa tätä turkistarhausta historiaan siirtävää kansalaisaloitetta, on tullut nimenomaan niiltä edustajilta, jotka edustavat sitä aluetta, jota tämä toimialan lakkautus koskisi. Haluan kuitenkin lohduttaa näitä edustajia sillä, että tämän alan taloudellinen merkitys on koko ajan vähenemässä ja vähentynyt, ja toivoisin, että myös pystyttäisiin avoimesti tarkastelemaan lukuja ja pureutumaan siihen, mitkä todellisuudessa ovat ne turkisanalan tämänhetkiset taloudelliset vaikutukset. Toivoisin, että kun tätä kansalaisaloitetta käsitellään valiokunnassa, niin siinä yhteydessä huomioitaisiin myös se esitys, jonka olen tehnyt aiemmin, viime vuoden syksyllä, siitä, että voitaisiin perustaa tällainen työryhmä, jossa monialaisesti pureuduttaisiin lukuihin, euroihin tämän koko alan takana ja mietittäisiin aidosti, mikä olisi se oikeudenmukainen siirtymä, joka voitaisiin turkistarhaajille tarjota.

Täällä tänään on käytetty monipolvisia puheenvuoroja, ja sen verran haluaisin nostaa esiin, että osassa puheenvuoroista on ollut sellaisia lukuja, jotka ehkä antavat vähän väärän kuvan tämän alan merkittävyydestä. Täällä on aika monessa puheenvuorossa viitattu siihen, että joinakin vuosina tässä lähimenneisyydessä täällä Suomessa turkiksista saadun myynnin arvo olisi ollut noin reilu 300 miljoonaa euroa — 350 on toistunut aika monessa puheessa. Se on yksi esimerkki siitä, että on vaikea käydä keskustelua todellisilla luvuilla, koska meillä on aika hyvin tullut esiin se, että tämä luku siis pitää sisällään myös ne nahkat, jotka on tuotu Suomeen myytäväksi, ja tästä myyntitulosta kaksi kolmasosaa tuloutetaan muualle Eurooppaan, esimerkiksi puolalaisille turkistarhaajille. Tänä kyseisenä vuonna, mitä tässä on vertailuna käytetty, esimerkiksi vuonna 2021 itse asiassa se Suomeen jäävä myyntitulo ja se vientitulo on ollut noin 120 miljoonaa euroa — esimerkkinä vaan siitä, että hyvin monenlaisia lukuja esiintyy. Sitten alan edunvalvonta on myös osin ehkä tällaisia liian ylöspäin kaunisteltuja lukuja tuonut esiin, koska he ymmärrettävästi, sinänsä oman tavoitteensa mukaisesti haluavat tätä alaa puolustaa. Siksi tarvittaisiin tällainen kattava selvitys siitä, mikä on todellinen taloudellinen merkitys ja millä tavalla ja millä summalla voitaisiin tämä oikeudenmukainen siirtymä tarjota.

Totean vielä myöskin tämän alueen pelkoja lievittääkseni sen, että kun itse tulen Etelä-Karjalasta, maakunnasta, joka tässä viime vuosien globaalin turvallisuustilanteen muuttumisen vuoksi esimerkiksi menettää joka päivä laskennallisesti noin miljoona euroa matkailutuloa siksi, että meillä ei enää ole venäläisiä rajan yli tulevia ostosmatkailijoita, ja jossa silti tästäkin olemme tässä parin vuoden aikana selvinneet ja on hyvin paljon tulevaisuudenuskoa ja toivoa siitä, että tämä isku kuitenkin ei johda siihen, että maakunnassa elinvoimaa emme voisi muilla tavoin kehittää, niin jaksan kyllä uskoa siihen, että myöskin Pohjanmaalla siitä huolimatta, että turkis elinkeinona siellä päättyisi, kuitenkin pystyttäisiin löytämään semmoinen ratkaisu, jossa myös alueellista elinvoimaa voitaisiin tukea ja tätä menetystä siellä kompensoida.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hopsu.

20.42 Inka Hopsu vihr: Arvoisa puhemies! Kiitos edustaja Holopaiselle tasapainoisesta ja rauhallisesta, hyvästä puheenvuorosta — siihen ei kauheasti ole lisättävää.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 88/2024 vp

Kukaan täällä ei ole halunnut lietsoa vastakkainasettelua maaseudun ja kaupunkien välillä — tai toivon ainakin näin. Suomalaisista tosiaan 83 prosenttia vastustaa tällaista nykymuotoista turkistarhausta. Toivon, että kukaan meistä ei täällä tarkoita, että turkistarhaajat olisivat pahoja ihmisiä, niin kuin täällä ehkä joku väitti, mutta ei myöskään toisinpäin koettaisi, että nämä aloitteentekijät, eläinoikeuksien puolustajat tai aloitteen kannattajat olisivat pahoja ihmisiä tai haluaisivat pahaa toiselle.

Uskon, että aivan vilpittömästi on esitetty sitä, että hiipuvalla, epävarmalla alalla pitäisi saada kunnon siirtymäsuunnitelmat aikaan. Tämä on hyvä ehdotus, että olisi työryhmä, joka pureutuisi näihin lukuihin.

Koska en tosiaan itsekään halua, että mitään vääriä lukuja jää pöytäkirjoihin, niin korjaan edellistä puheenvuoroani. Tämä puolitoista miljoonaa vuodessa oli lomituslukuja, ja sen sijaan näitä lainatakauksia — en nyt nopeasti löytänyt niiden summaa — valtio on vuodelta 2019 löytyneen tilaston mukaan myöntänyt 150 turkistarhalle. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Rintamäki.

20.43 Anne Rintamäki ps: Arvoisa puhemies! Käsittelemme kansalaisaloitetta, joka on otsikoitu seuraavasti: ”Turkistarhaus historiaan — Oikeudenmukainen siirtymä turkistarhattomaan Suomeen.” Otsikko kertoo kaiken olennaisen. Kysymyksessä on jälleen kerran uusi yritys turkiselinkeinon alasajamiseksi. Aloitteentekijöille ja muillekin tiedoksi: tämä hallitus ei ole sopinut turkistarhauksen alasajosta, enkä henkilökohtaisella tasolla tule kannattamaan tätä aloitetta.

Turkistarhauksessa on kysymys maaseudun elinkeinosta, joka työllistää väkeä erityisesti meillä Pohjanmaalla ylisukupolvisesti. Meillä ei ole varaa lopettaa enää yhtäkään työllistävää yritystoimintaa haja-asutusalueilta. Perustelut kansalaisaloitteessa ovat tuttuja samoja vanhoja: turkiselinkeino ei kannata, pandemiat voivat kehittyä turkistarhoissa, turkiseläimiä kohdellaan kaltoin ja niin edelleen. Suomessa kuitenkin valvotaan turkistarhausta aivan pätevien kriteerien mukaisesti, eikä Pohjanmaasta ole tullut uutta wuhania, vaikka etenkin koronapandemian varjolla yritettiin hätäisesti hyökätä turkistarhauksen kimppuun, kuten Tanskassa kävi. Siellähän show sai varsin kiusallisen lopun, kun Tanskan hallitus määräsi laittomasti, vailla valtuuksia, kiireesti minkit lopetettaviksi. Se johti myös maatalousministerin eroon ja ennenaikaisiin parlamenttivaaleihin.

Arvoisa puhemies! Viime vuonna turkistarhaus tehtiin syntipukiksi lintuinfluenssan leviämiseen myös meillä Suomessa. On kuitenkin hyvä muistaa, että turkiseläimet eivät liiku tarhoilta levittämässä mahdollisia tauteja vaan sen tekevät vapaasti tarhoilla liikkuvat linnut. Sairastuneet linnut pääsevät levittämään tautia suoran kontaktin avulla tai saastuttamalla ulosteillaan rehun, joka sitten sairastuttaa turkiseläimet. Tämä olisi estettävissä verkoilla, jotka estävät lintujen vapaan liikkuvuuden varjotaloissa ja tarha-alueella.

On totta, että turkistarhoilla, kuten missä tahansa muussakin elinkeinon harjoittamisessa, tapahtuu virheitä, joko tietoisesti tai tiedostamatta. Meillä on kuitenkin lainsäädäntö ja valvonta ohjaamassa myös turkiselinkeinoa. Lainsäädännön kehittäminen onkin oikea suunta edetä asiassa.

Hyvinvoiva turkiseläin on myös turkistarhaajan etu. Huonokuntoisesta, terveytensä menettäneestä eläimestä ei tule kunnon turkistakaan. Jokunen tässäkin salissa on saattanut nähdä luonnossa liikkuvan ketun, jonka ulkoinen olemus näyttää karvan suhteen sairaalta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 88/2024 vp

Suomalainen ketunnahka on maailmalla haluttu tuote, ja Suomi onkin Euroopan suurin kettujen tarhaaja. Turkikset ovat 99,5-prosenttisesti vientituote.

Mahdollinen turkistarhauksen täyskielto tuhoaisi suuren ylisukupolvisen työn ja vaikeuttaisi maaseudulla elämistä ja toimeen tulemistä entisestäänkin. Maaseutua on ajettu ilmastoagendan nimissä jo vuosia ahtaalle. Perinteiset maaseutuelinkeinot, kuten esimerkiksi maanviljelys ja turpeen nosto, ovat muutenkin jo nyky-Suomessa hyvin uhanalaisia. Miksi siis lyödään suonta lisää?

Ovatko tämän kansalaisaloitteen laatijat ja allekirjoittajat tulleet ajatelleeksi, paljonko turkistarhauksen alasajon lopullinen kustannus on jo valmiiksi vaikeassa taloudellisessa tilanteessa olevalle Suomelle? Mitä maksaa luopumistukijärjestelmä kaikkine maksettuine tukineen, entä ne saamatta jääneet veroeurot? Aina voi esittää kaikenlaista, mutta pitäisi muistaa, että jokainen euro, joka yksityiseltä puolelta valtionkassaan annetaan, antaa mahdollisuuden jokapäiväiseen leipään heille, joilla on aikaa pohtia elinkeinojen lopettamista tunnepohjalta. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kangas.

20.48 Antti Kangas ps: Arvoisa rouva puhemies! Lähdin ehkä debatissa hiukan provokatiiviselle linjalle, mutta sanoma oli varsin todenmukainen: Suomessa on liian hyvä vaatia ilman vastuuta, ja nyt olisi oikeasti aika ottaa vastuu tässä asiassa.

Kun ajattelen naapurin turkistilallista, loukkaannun hänen puolestaan hänen seuratesaan tätä keskustelua. Tämä ilmapiiri on hyvin syyllistävä. Sielläkin tilalla hoidetaan turkiseläimet hyvin ja tunteella.

Edustaja Holopaisen puheenvuoroon voisin kommentoida, että ei meitä pohjalaisia suinkaan tarvitse lohduttaa. Tarhaus ei tule loppumaan tähän, se on sovittu jo hallitusohjelman tasolla. Keskustelussa on usein tuotu esiin se, kuinka Suomen kansasta suurin osa vastustaa nykymuotoista turkistarhausta, mutta onko kansalta kysytty, haluavatko he kehittää eläinten hyvinvointia vai kieltää kokonaisen elinkeinon, jolla tuotetaan Suomeen valtavasti hyvinvointia? Olisiko tarjolla malli, missä tuottaja voisi pärjätä ja eläinten hyvinvointia samalla parannettaisiin pitkäjänteisesti askel askeleelta? Kansa halusi aikanaan muun muassa sen, että kanat muuttavat häkeistä virikehäkkeihin ja lattiakanalaan. Samoin kansa on halunnut, että Suomessa rakennettavat uudet navetat ovat pihattoja. Myös turkistuottajat haluavat kehittää eläinten hyvinvointia, samoin kuin kana- tai nautatilalliset, mutta nykyinen ilmapiiri ei tähän suinkaan luo kannustetta millään tapaa. Ei hyvinvointiasiaakaan tule vetää överiksi. Ei kettu tai minkki luonnossakaan ole missään viiden tähden hotellissa, vaan siellä pätevät luonnonlait, ja ne luonnonlait ovat muuten sitten monesti varmasti kovemmat kuin tarhan lait. Siellä ei eläinlääkäri tule apuun, kun susi puraisee takalistosta.

Suomen budjettialijäämä on 12,2 miljardia euroa, ja tässä nyt tullaan siihen tilanteeseen, missä pyritään syventämään budjettialijäämää entisestään, pitkällä aikavälillä jopa puoli-toista miljardia euroa, mutta leikata ei silti saisi mistään, ei ainakaan mistään julkisista menoista. Onko meillä taas varaa ampua itseämme jalkaan? Minun mielestäni ei.

Tällä kansalaisaloitteella ei loppujen lopuksi ole mitään tekemistä eläinten hyvinvoinnin kanssa. Korostan: ei yhtään mitään. Maailman turkisten kysyntää ei muuta suuntaan eikä toiseen se, tuotetaanko turkiksi Härmässä vai ei. Jos niitä ei Suomessa tuoteta, ne tuotetaan sitten Kiinassa tai Venäjällä, poissa silmistä, poissa mielestä. Tämähän on sitä hyvinvointia, mihin aloitteen tekijät pyrkivät?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 88/2024 vp

On hyvä tulkita toki tilastoja ja trendejä, mutta jos se tehdään vuositasolla, niin niistä saadaan nopeasti dataa, mikä kertoo joko valtavasta turkisten kysynnän laskusta tai jopa 50 prosentin turkiskysynnän noususta, aivan puhujan mielen mukaan. Nyt on koetettu perustella tällä sitä, että ei turkiksia kukaan halua, joten ei se tuotanto missään Kiinassa lisääntynyt, vaikka se meillä lopetettaisiin. Kyllä lisääntyy, se on fakta. Turkismarkkina ei ole riipuvainen Pohjanmaasta.

Tämän keskustelun sijaan meidän pitäisi alkaa kehittää systemaattisesti turkiseläinten hyvinvointia ja lopettaa höpöttäminen elinkeinon lopettamisesta ja kieltämisestä. Miksi kukaan yrittäjä investoisi tällä hetkellä hyvinvoinnin parantamiseen satojatuhansia tai miljoonia euroja, kun uhkana on, että koko elinkeino kielletään viiden vuoden päästä? Tämä lopettamiskeskustelu yksinkertaisesti heikentää eläinten hyvinvointia pitkällä aikatahtimella.

Entäs minne sitten menevät kalanperkeet, teurasjätteet, roskakalat, uransa lopettaneet munintakanat ja monet muut elintarvikeketjun ulkopuolelle jääneet tuotteet? No, nehan menevät turkistuotantoon. Turkis on kiertotalousteko, millä muutetaan elintarvikejäte arvokkaaksi peltolannoitteeksi, ja samalla luodaan hyvinvointia Suomeen ja saadaan arvokkaita vientituloja kansalle.

Turkistuotanto on täysin markkinatalouden varassa toimivaa. Turkistuotanto ei ole mikään tukien saaja, vaan nettoveronmaksaja. Nyt täytyy muistaa totuus: korvaus viranomaisten pakkolopetuksista tai lainan takaus eivät ole tukea. Toinen on lainan takaus, ja toinen on korvaus kustannuksista.

Haluan vielä lopuksi todeta: Muistakaa, mistä hyvinvointi syntyy. Se syntyy yritysten maksamista veroista, hyvinvoivista yrittäjistä, ja nykyisessä taloustilanteessa meillä ei ole varaa lopettaa yhtään hyvinvointia lisäävää ja veroja maksavaa yritystä. Itseäni hävettäisi vaatia tuotannon lopettamista, varsinkin mikäli nostaisin mitään tukea tai, kuten nyt, saisin palkkaa julkiselta sektorilta.

Ja ellei edellisestä puheesta selvinnyt, niin totean, että en kannata tätä kansalaisaloitetta miltyään osin.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Holopainen.

20.53 Hanna Holopainen vihr: Arvoisa puhemies! Sen verran oli pakko tässä vielä pyytää puheenvuoroa, kun äskeisessä puheenvuorossa viitattiin esimerkiksi siihen, että on parempi tuottaa näitä turkiksia täällä Suomessa kuin Kiinassa. Haluaisin muistuttaa siitä toiseikasta, että suomalaiset ja kiinalaiset turkistarhaajat tekevät erittäin vahvaa yhteistyötä, ovat tehneet menneinä vuosina. Suomesta muun muassa on kuljetettu säännöllisesti eläviä siitoseläimiä sinne Kiinaan, joten on yhteys Kiinan huonoihin turkiseläinten olosuhteisiin, niin että me myös olemme lisänneet Kiinassa olevaa eläinten kärsimystä.

Puheenvuorossa sanottiin myös se mahdollisuus, että eläinten olosuhteita parannettaisiin. Se tie on valitettavasti sieltä 90-luvulta käydyn keskustelun perusteella kyllä osoittautunut mahdottomaksi. Esimerkiksi ala on itse todennut, että verkkopohjaisista häkeistä ei voida luopua, koska jo lähtökohtaisesti lopputuote eli turkis ja turkiksen laatu ei mahdollista sitä, että eläimiä tuotettaisiin maapohjaisissa olosuhteissa, joten tällä alalla ei ole sellaista mahdollisuutta, että eläinten hyvinvointia voitaisiin riittävästi parantaa. Sen sijaan muitten eläintuotantojen osalta esimerkiksi tällaisia mahdollisuuksia kuitenkin enemmän

Pöytäkirjan asiakohta PTK 88/2024 vp

on, ja lähinnä kysymys on sitten vaan siitä, kuinka paljon kuluttajat ovat valmiita maksamaan siitä, että eläimiä tuotetaan asiallisissa olosuhteissa. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin maa- ja metsätalousvaliokuntaan.